

СҰРАҚ КІТАПШАСЫ

НҰСҚА 34425

11 СЫНЫП

Аты-жөні _____

Қала (Облыс) _____

Аудан _____

Мектеп _____ Сынып _____

Оқушының қолы _____

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ
ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ
ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ
МАТЕМАТИКА
ФИЗИКА
ХИМИЯ
БИОЛОГИЯ
ГЕОГРАФИЯ
ТАРИХ
АДАМ. ҚОҒАМ. ҚҰҚЫҚ.
ТІЛ МЕН ӘДЕБИЕТ
АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Подготовка к ЕНТ/КТА
ҰБТ/ТҚТ-ға дайындық
интерактивті тренинг

2017



Тесттердің жаңа форматтары қосылған (8-ден 1,2,3)
Включены новые форматы тестов (1,2,3 из 8)



«Математикалық сауаттылық»,
«Оқу сауаттылығы», сондай-ақ бейіндік пәндері
«Математическая грамотность»,
«Грамотность чтения», а также профильные предметы



Бірнеше құрылғыда пайдалануға болады
Можно использовать на нескольких устройствах



МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

1. Сіздің барлық әжелеріңіз бен аталарыңыздың қанша әжелері мен аталары бар?

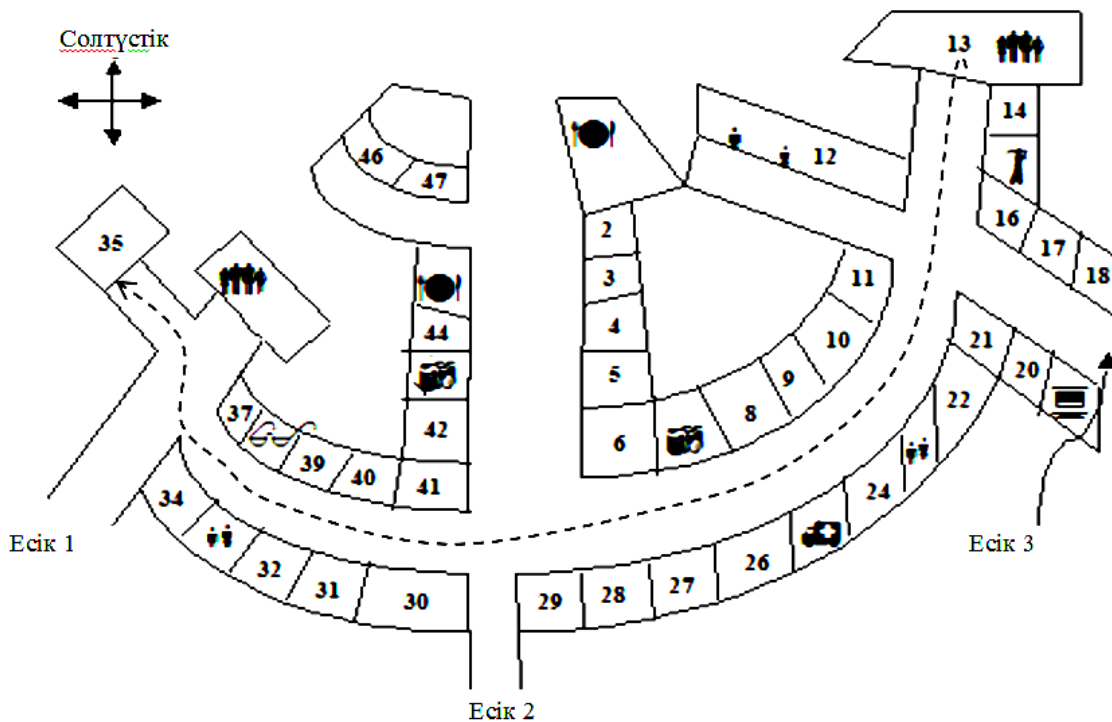
- A) 8
- B) 4
- C) 16
- D) 24
- E) 64

2. $2 + 12 + 22 + 32 + 42 + \dots + 102 + 112 + 122 + 132$ қосындысы берілген

А бағаны	В бағаны
Берілген қосындының мәні	1000

- A) $A=B$
- B) $A>B$
- C) $A<B$
- D) $A+200=B$
- E) анықтау мүмкін емес

3. Төменде сауда орталығының сызбанұсқасында бутиктердің нөмірлері мен басқа қызмет орындары көрсетілген.



Мәриям 13-ші бутиктен 35 бутикке суретте үзік сызықпен (суреттегі сызық ұзындығы 180 мм) көрсетілгендей жүрді. Егер сурет 1:500 масштабында кішірейтілген болса, Мәриям қандай арақашықтықты жүріп өткен?

- A) 18 м
- B) 50 м
- C) 80 м
- D) 90 м
- E) 100 м

4. 120 санының жартысының үштен бір бөлігінің, төрттен бір бөлігінің бестен бір бөлігі:

- A) 6
- B) 12

- C) 3
D) 2
E) 1

5. 1, 2, 6, 24, . . . тізбегі берілген.

A бағаны	B бағаны
Тізбектің жетінші мүшесі	5050

- A) $A=B$
B) $A < B - 10$
C) $A > B + 10$
D) $A > B$
E) $A + 10 = B$

6. Шетелдік қонақтар тобына 10 жолсілтеме сатып алу керек.

Қажетті жолсілтемелер бағасы төмендегі үш интернет-дүкенде көрсетілген.

Интернет-дүкен	Бір жолсілтеме бағасы (тг)	Жеткізу бағасы (тг)	Қосымша шарттар
A	1415	1000	жоқ
B	1355	1500	Тапсырыс бағасы 15000 тг жоғары болса, жеткізу тегін
C	1510	1250	Тапсырыс бағасы 12500 тг жоғары болса, жеткізу тегін

Жалпы сомасы ең арзан болатын жолсілтеме құны:

- A) 15050 тг
B) 15150 тг
C) 15000 тг
D) 14150 тг
E) 15100 тг

7. Тізбекті жалғастырыңыз: 77; 49; 36; 18; ?

- A) 9
B) 11
C) 10
D) 8
E) 7

8. Іс-шараға 13 көк, 11 қызыл, 6 сары және 20 ақ футболка сатып алынды.

A бағаны	B бағаны
Арманға қызыл футболканың түсу ықтималдығы	0,23

- A) $A < B - 1$
B) $A > B$
C) $A + 0,1 = B$
D) $A < B$
E) анықтау мүмкін емес

9. Құрылыс фирмасына 40 метр куб құрылыс бөренесін сатып алу үшін 3 түрлі жеткізуші бағалары төменде көрсетілген. Жеткізуімен қоса есептегендегі ең арзан бағамен алынған тауар құнын көрсетіңіз.

жеткізуші	Бөрене бағасы (тг. м ³ -қа)	Жеткізу бағасы (тг)	Қосымша шарттар
A	7300	8200	жоқ
B	6900	8200	Тапсырыс 150000 тг жоғары болса, жеткізу тегін
C	7200	8200	Тапсырыс 200000 тг жоғары болса, жеткізу тегін

- A) 188000
- B) 276000
- C) 300200
- D) 274000
- E) 288000

10. Егер n – бүтін оң санын 5-ке бөлгенде 2 қалдық қалса, онда

- A) n -тақ сан
- B) $n+1$ саны жай сан емес
- C) $n+2$ санын 7-ге бөлгенде 2 қалдық қалады
- D) $n+3$ саны 5-ке қалдықсыз бөлінеді
- E) n -нің мәнін анықтау мүмкін емес

11. $C = \{3, 6, 11, 12, 10, 18, x\}$. C жиынының арифметикалық ортасы 9-ға тең.

A бағаны	B бағаны
8	x

- A) $A < B + 1$
- B) $A < B$
- C) $A = B + 5$
- D) $A = B$
- E) $A + 5 = B$

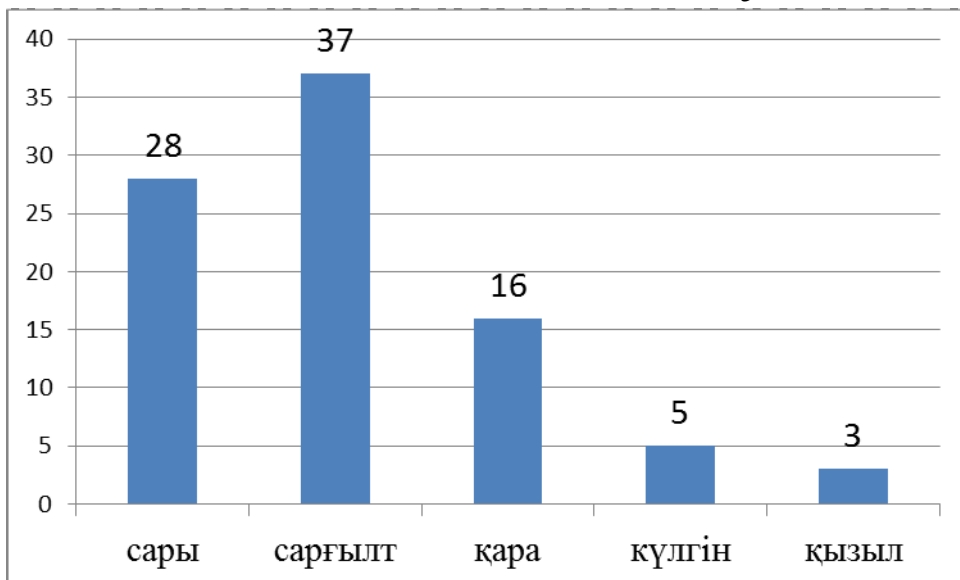
12. Көлікжай құрылысының іргетасын екі түрлі материалдан: бетонмен және көбікблокпен (пенаблок) тұрғызуға болады. Көбікблокты іргетас үшін 2 метр куб көбікблок және 4 қап цемент қажет. Бетонды іргетас құрылысына 2 тонна қиыршық тас және 4 қап цемент керек болады. Көбікблоктың метр кубы 13800 тг, қиыршық тастың тоннасы 2100 тг, ал цементтің бір қабы 1100 теңге тұрады. Ең арзан нұсқа таңдалғандағы материал бағасы:

- A) 25000
- B) 32000
- C) 22000
- D) 26200
- E) 27600

13. Тізбектей алынған 5 тақ санның арифметикалық ортасы – 25. Осы тізбектің ең кіші саны:

- A) 7
- B) 5
- C) 23
- D) 21
- E) 19

14. Диаграммада ЖОО-ның студенттерінің шашының түстері көрсетілген.



A бағаны	B бағаны
Шашы сары түсті студенттер мен шашы қара түсті студенттердің айырмасы	20

- A) $A > 4B$
- B) $A > B$
- C) $A = B - 8$
- D) $A - 1 > B$
- E) $A + 1 < B$

15. Арақашықтығы 500 км болатын бір тәуліктік сапарға тұтынушы автомобильді жалға алып жолға шығуды ойлады. Кестеде автомобильді жалға алудың бағалары көрсетілген. Жалға алудан бөлек тұтынушы жанармай шығынына да өзі төлеуі керек. Егер тұтынушы жалға алудың ең арзан нұсқасын таңдаса, оған жұмсалған қаржыны анықтаңыз (теңгемен).

Автомобиль	жанармай	Жанармай шығыны (100 км-ге литр)	Жалға алу (тәулігіне тг.)
1	Дизельдік	7	3700
2	Бензин	10	3200
3	Газ	14	3200

Дизельдік жанармайдың 1 литрі 129 тг., бензиннің литрі 150 тг., газдың литрі 59 тг.

- A) 10700
- B) 7330
- C) 7215
- D) 3215
- E) 3270

16. Исландияда 24 қаланың әрқайсысынан шығатын 5 жол болса, барлығы қанша жол?

- A) 120
- B) 60
- C) 4
- D) 5
- E) 90

17. $2+4+6+8+\dots+98+100$ қосындысы берілген.

Кестедегі өлшемдері салыстырып, дұрыс тұжырымды анықтаңыз.

Бағаны А	Бағаны В
Берілген тізбектің алғашқы 23 мүшесінің қосындысы	550

- A) $A > B + 1$
- B) $A = B - 2$
- C) $A < B$
- D) $A = B$
- E) $A - 2 = B$

18. Топтағы 30 студенттің бойларының ұзындығының арифметикалық ортасы 166-ға тең. Осы топтағы қыздардың бойларының арифметикалық ортасы -158 , ал ұлдардың бойларының ұзындығының арифметикалық ортасы -170 . Топтағы ұлдардың саны:

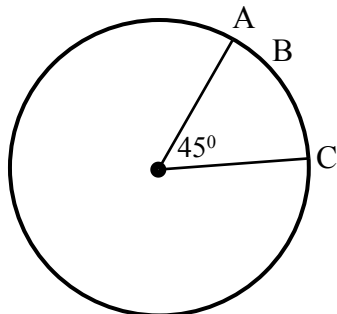
- A) 20
- B) 11
- C) 10
- D) 15
- E) 14

19. Сұрақ белгісінің орнына қандай сан қойлады?

- 4 → 61
- 5 → 52
- 6 → 63
- 7 → 94
- 8 → 46
- 9 → ?

- A) 54
- B) 96
- C) 100
- D) 19
- E) 18

20. Берілген суретті қолданып, кестедегі өлшемдерді салыстырыңыз.



Шеңбердің ұзындығы 20 см.

А бағаны	В бағаны
ABC доғасының ұзындығы	2 см

- A) $A = B$
- B) $A + B = 0$
- C) $A < B$

D) A>B

E) салыстыру мүмкін емес

ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Тағылым отбасынан басталады

Жалпы, шаңырақ құру – күллі адамзаттық дәстүр екені түсінікті. Бірақ жер бетінде қанша халық болса, бұл дәстүрдің сипаттары да соншама сан алуан. Өйткені әр халық өзінің шаңырақ көтеру қуанышын өз тұрмыс-салттарына лайықтап, өздерінше қызықтауға тырысады. Осы үрдісті қазақ халқы да гасырлар бойы өзгеге ұқсатпай, өздерінше дамытқаны анық. Олай болса, қазақтың шаңырақ көтеру сәтіндегі өзіндік ерекшеліктері бар.

Халқымыздың ежелгі дәстүрі бойынша, жаңадан көтерілер шаңырақтың мақсаты мен мәні ең әуелі тегіне орай үндестіріліп, атананың ризашылықтарына негізделіп шешілетін. Мұнда негізгі қағида ретінде, тектілік пен адамгершілік парыздары бағдарға алынатын. Сондықтан бұл дәстүрді қазақ халқы сонау ерте гасырлардан бері қарай жеті атаға дейін қыз алыспау салтымен орайластыра білгені белгілі.

«Өткенді білмей, келешекті білу мүмкін емес. Бұрынғының парқын білгендер, бүгінгінің нарқын ұғады», – деген болатын Ғабит Мүсірепов атамыз. Халқымызда бұрыннан бар, әдет-ғұрып, дәстүрге мүмкіндігінше қанық болғанымыз жән.

Қазақ халқының салт-дәстүріндегі бір гана бала тәрбиесіне байланысты кәде-жоралғы бойынша даналық кітабын жасаса, кейінгі ұрпаққа асыл қазына ретінде тарту етуге тұрарлықтай кітап шығар еді. Мәселен, өмірге ұрпақ жалғасы нәресте келгендегі ел қуанышының жарқын көрінісі – сүйінші, көрімдік сұрау, байгазы беру өте жарамды дәстүр емес пе? Сол перзентке арналған шілдехана, балаға ат қою, бесікке салу, бесік жыры, бесік тойы, нәрестені қырқынан шығару, тіл ашар, тұсау кесер, атқа мінгізу, сүндет тойы – осының барлығы халқымыздың тот баспайтын асыл қазынасы.

Ата-бабамыз ұрпақ тәрбиесіне аса зор мән береді. Өйткені, ұрпақ – болашақ. Оны әбден түсінген халық: «Балаңды беске дейін патшадай күт, он беске дейін қосшыңдай жұмса, он бестен кейін құрдасыңдай сыйла», – деп бүкіл тәрбиелік тағылымды үш-ақ сөзге сыйдырады. «Патшадай күт» дегені – қамқоршы бол, өсір, мәпеле, жас шыбықтай баулы дегені, «қосшыңдай жұмса» дегені – жәрдемшің ет, жұмысқа сал, буынын бекіт, еріншектерден аулақтат дегені, ал «құрбыңдай сыйла» дегені – балаңа ес кірді, ақыл иесі болды, енді оның отау құруы жақын, оның да түбі өзіңдей ұрпақ қамқоршысы болатынын естен шығарма дегені. Ал осы ұлағатты сөзде ұрыс, ренжіт, қорқыт, еңсесін түсір деген бірде-бір сөз айтылмайды. Қазақтың ұрпақ өсіру пәлсапасы, міне, осындай қарапайымдылыққа құрылған.

Табиғатқа иелік етер күші болса да, адамды өзге тіршілікпен тең ұстаған да – қазақ. Бесіктегі қимасына «асқарым, асқағым» деп емес, жан-жануармен, жәндік атаулымен тағдырластығын мойындатып, «құлыным, ботам, қошақаным» деп еркелету де, шыбынға да қиянат болмасын деп, «шыбыным» деп айналу да алдымен қазаққа тән. Бүкіл болмысы, шыбын

жаны перзенттің үстінде болған қазақтың баласын шамадан тыс тойындырып, ошақтың түбінде қорғаштағаны да ешбір тарихта жоқ. Жеті жасар айдарлысын жауға аттандырып, он бесіндегі ұлына ел басқартқан халық бұл!

1. Мәтін мазмұны бойынша дұрыс нұсқасын көрсетіңіз.

Барлық адамзатқа тән дәстүр –

- A) тұсау кесу
- B) сүйінші сұрау
- C) шаңырақ құру
- D) баланы бесігіне салу
- E) байғазы беру

2. Мәтін мазмұнына орай толық және нақты нұсқаны таңдаңыз.

Шаңырақ көтеру

- A) ата-анасының жағдайына байланысты
- B) ата-анасының көңіл-күйіне негізделеді
- C) ата-ананың ризашылығына негізделеді
- D) тегіне, ата-анасының көңілдеріне байланысты
- E) туған-туыстарының талап-тілегіне байланысты

3. Мәтінге сәйкес нұсқаны табыңыз.

Белгілі жазушының айтқан сөздерінің мағынасы.

- A) Өткенді де, бүгінгіні де білу парызымыз.
- B) Өткенді білмегенмен келешекті білу керек.
- C) Бұрынғыны білмесе де, бүгінгіні білу керек.
- D) Тарихты білмеген адам бүгінгіні дұрыс бағалай алмайды.
- E) Өткенді ғана білу керек.

4. Мәтінге сәйкес сөйлемді дұрыс аяқтаңыз.

Қазақтың шаңырақ құрудағы негізгі салты –

- A) тектілік парыздарын сақтау
- B) жеті атаға дейін қыз алыспау
- C) адамгершілік парыздарын сақтау
- D) жеті атаға дейін ауылдас қыздарды алмау
- E) ұрпақ тәрбиесіне көңіл бөлу

5. Сөйлемді жалғастырыңыз.

Әр халық шаңырақ құру салтын

- A) жағдайына қарай лайықтайды
- B) даму жағдайымен байланыстырады
- C) әдет-ғұрпына қарай ыңғайлайды
- D) жалпына ортақ салты бойынша қызықтайды
- E) қоғамның талабымен байланыстырады

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Баланың айласы

Бір адам жапанда келе жатып, аяғы астында бір үлкен тасқа сүрініп жығылып, ойлады: бұл тас адамға зиян келтіретін тас екен, жолдан алып тастайын деп. Сол оймен тасты көтеріп еді, астынан бір сандық шықты, сандықты ашып еді, ішінен бір жылан шығып, шағамын деп Әлімге ұмтылды, Әлім айтты:

–Мен сені қараңғы, тар жерден, тұтқыннан шығардым, жақсылыққа жамандық бар ма?

Жылан айтты:

–Бар.

Әлім айтты:

–Олай болса біреуге жүгінелік, төрелік саған тисе шағарсың, – деп.

Жылан да бұл сөзге тоқтап, екеуі келе жатып, түйеге жолықты.

Түйеге бұлар істерінің мәнісін айтып еді, түйе айтты:

–Жақсылыққа жамандық бар; не үшін десеңіз: мен адамның қанша ауыр жүгін, мүлкін тасып, өмірімше қызмет істесем де, адам қай уақытта шамамнан тысқары жүк артады да, жүре алмасам ұрып-соғып ренжітеді.

Жылан мұны естіп, Әлімнің мойнына бір оралды. Мұнан шығып итке келіп жүгінді. Ит те айтты:

–Жақсылыққа жамандық бар, мен иеме қанша түн-күн ұйықтамай мүлкін, малын, өзін бағып қызмет қылып едім, ақырында мен қартайып аурулы болған соң, таяқтап ұрып мені қуып жіберді,- деді. Жылан және бір оралып, енді шағамын деді.

Әлім айтты:

–Енді тағы біреуге-ақ жүгінейік, төрелік тағы саған тисе, шаға бер.

Сонан шығып бір топ ойнап жүрген балаларға келді. Ішінде бір бала Әлімге сәлем берді. Әлім сәлемін алып, сол балаға істерінің мәнісін айтты.

Бала есітіп болып:

–Әй, ата, бекер сөйлейсің, осы қолыңдағы кіп-кішкентай қобдиға мойныңа оралған әйдік жылан сыюшы ма еді? – деді.

Сонда жылан да айтты:

–Бұл сөз рас, – деп.

Бала тіпті нанбады, «бұл сөзге көзбен көрмей кісі нанып болмас» деп.

Сонда жылан баланы нандыру үшін иіріліп барады да, манағы қобдиға кіріп жатты. Бала сонда тарс еткізіп сандықты жауып бекітті де, Әлімнің қолына берді, «апарып алған орныңызға қойыңыз» депті.

6. Мәтін неге «Баланың айласы» деп аталған?

- A) бала ақылымен достарын құтқарып алғаны үшін
- B) бала айласының арқасында жалмауыз кемпірден құтылғаны үшін
- C) бала айласының арқасында ата жыланнан құтылғаны үшін
- D) баланың шешендігі үшін
- E) бала мен ата арасындағы сұхбатта баланың сөзбен жеңгені үшін

7. Әлім мен жылан қандай хайуанаттардың төрелігіне жүгінді?

- A) этеш, мысық
- B) үйрек, жылқы
- C) сиыр, қаз
- D) есек, тауық
- E) түйе, ит

8. Әлім, жақсылық жасаймын деп, қандай қиындыққа тап болды?

- A) құдыққа түсіп кетті
- B) ханның тұтқыны болды
- C) жылан шағып алатын болды
- D) суға түсіп кетті
- E) орманда адасып кетті

9. «Жақсылыққа жамандық бар ма» деген сұрақ түйе, ит және балаға не үшін қойылды?

- A) әділ шешім үшін
- B) әке-шешенің тапсырмасын орындау үшін

- C) малдарын табу үшін
- D) екі жолдың бірін таңдау үшін
- E) қазынаға ие болу үшін

10. Бала Әлімге көмектесу үшін қандай айла ойлап табады?

- A) жыланды таспен бастырып тастайды
- B) жыланды құдыққа түсіріп жібереді
- C) жыланды суға ағызып жібереді
- D) жыланды қобдишаға қайта кіруге нандырады
- E) жыланды далаға жібереді

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Дүниені көп кезген бір адамнан «Қандай қатты кейіс, не қатты қуаныш көрдіңіз?» – деп сұрағанда, ол айтыпты: «Африканың зор шөлінде бір керуенмен келе жатып, ауырып жүре алмай, бір судың басында қалып, аздан соң жазылып, керуендерге жеткенше азығым таусылып, аштан өлер болып, әлім кетіп, бір жерге отыра кеттім. Алдыма қарасам, бір кеседі қуырылған бидай тұр екен. Өмірімде осыдан қатты қуанғаным жоқ. Енді жейін деп ауызыма салсам, бәрі меруерт екен. Өмірімде содан қатты кейіген емеспін. Қайтерімді білмей, қасымдағы дөңкиген құмға қарасам, құмнан бір киімнің етегі шығып жатыр екен. Құмды ашсам, мендей бір сорлы өзін-өзі құмға көміп, өлерінде алдындағы тақырға таяғымен мынаны жазыпты: «Азықсыз аш адамға ат басындай алтыннан түк пайда жоқ, менің мына бір кесе меруертім мен белбеуімдегі жүз ділдәм мені бір шақырым жердегі мөлдір бұлақ, жемісті ағашқа жеткізе алмай, аштан өлдім, мені сол бұлақтың басына көміп, моланың басына не тас, не тақтайға: «Азықсыз аш адамға ат басындай алтынның пайдасы жоқ», – деп жазған адамға осы меруертім де, ділдаларым да адал болсын» – деп жазыпты. Бір шақырымда су бар екенін білгенде, жаным кіріп, етегімді беліме түріп, бар қуатымды жинап алып, жүгіріп келсем, мені тастап кеткен керуендер шөлден меспен су алып өтіп, сол бұлаққа тынығып жатыр екен. Керуенге келіп, тамақтанып, көлік һәм жұмысшы жалдап алып, әлгі өлікті бұлақ басына көміп, басына қойған тасқа: «Азықсыз аш адамға ат басындай алтыннан түк пайда жоқ», – деп жазды. Жүз ділдәсін қызмет қылған адамдарға һәм көліктердің ақысына беріп, бір кесе меруертті керуендегілерге үлестірдім», – депті әлгі қария.

Мінекей, достар!

Бір тілім нан – ардақты жанның досы,

Ақша деген – мақтаншақ паңның досы.

11. Мәтіндегі кейіпкердің «әлі кетіп, бір жерге отыра кету» себебін түсіндіріңіз:

- A) Керуендерге жеткенше азығы таусылып, аштан өлердей болғандықтан
- B) Керуенмен еріп келе жатып, ауырып жүре алмағандықтан
- C) «Қандай қатты кейіс, не қатты қуаныш көрдіңіз?» деген сұраққа жауап беру үшін
- D) «Азықсыз аш адамға ат басындай алтынның пайдасы жоқ» екенінін түсінгендіктен
- E) Өзін-өзі құмға көмген адамның жазуын көргендіктен

12. Әлгі қария бір шақырым жерде судың бар екенін қайдан білгенін көрсетіңіз:

- A) Керуеннен бір кісі келіп, бір шақырым жерде су бар екенін

хабарлады.

В) Өзін-өзі құмға көмген кісінің өлер алдында тақырға жазған өсиетінен.

С) Жақын жердегі құстардың ұшып жүргенін көріп өзі пайымдады.

Д) Керуендегі адамдардың дауысын шамамен бір шақырымдай жерден шығып жатыр еді.

Е) Сол мекенді жақсы білетін еді.

13. Адамға не себепті байлықтың пайдасы болмады?

А) Көлік бола алмағандықтан

В) Азық бола алмағандықтан

С) Көлеңке бола алмағандықтан

Д) Киім бола алмағандықтан

Е) Білім бола алмағандықтан

14. Мәтінге сай мақалды табыңыз:

А) Адам қайғысы – заман қайғысы

В) Туған жердің тасы да таныс.

С) Арпа, бидай ас екен,

Алтын, күміс тас екен.

Д) Нан – тамақтың атасы.

Е) Асыңа тойғызбасаң да, ақ ниетіңе тойғыз.

15. Берілген сөйлемдерді мәтіннің ой желісіне сәйкес орналастырыңыз:

1) Адамның жазған өсиетін оқиды.

2) Бір кесе меруертті бидай деп ойлап қалады.

3) Керуендерді тауып алады.

4) Адамның өсиетін орындайды.

5) Құмнан адамның етегін көреді.

А) 3,5,4,1,2

В) 3,4,1,2,5

С) 2,5,1,3,4

Д) 2,1,3,4,5

Е) 2,1,5,3,4

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Сөз қолдану мәдениеті

Сөз – көркем әдебиет тілінің көріктеу құралы, көркем суреттің бояуы. Сөздің ондағы нәрі, көріктеу қызметі қаламгерлердің соларды жұмсай білу шеберлігі деңгейінде танылады. Сондықтан көркем әдебиет тілінің бас арқауы – сөз. Көркем әдебиетте сөз шеберліктің, көркем суреттің бейнелеуші материалы болатындықтан, оны ақын, жазушы ұқыптылықпен қадағалап, талғап қолданады. Сол үшін олар бір жазғандарын қайта-қайта түзеп, көшіріп «азаптанады». Осы жай Сырбай Мәуленовтің мына өлеңінде жақсы айтылған:

Өшіремін, көшіремін,

Қайта қарап тесілемін.

Жыртып –жыртып лақтырамын,

Көрген күнім осы менің.

Әлсіздерге қанды жинап,

Құйған қуат емілдердей,

Сөз теремін жанды қинап,

Ойды қазып кеншілердей.

Тек осылай «...» терген сөздерде ғана керемет күш-қуат болады. Ал

жүрдім-бардым ұйқастыра салған сөздерде ондай береке болмаса керек. Бұл айтқандарымыз көркем сөз шеберлеріне айтылатын тілек те, талап та.

Тілді жақсы біліп, көп жазатын кейбір жазушыларымыз қазақша жатық, көркем тілде жазу үстінде қазақ тілін байытамыз деп, көпшілікке түсініксіз жергілікті диалектизм, жасанды сөздерді қолдануға әуес, бұл да жазушының өзіндік ерекшеліктерінің бірі болса керек. Олар мақсатқа қаншалықты лайық, орынды-орынсыз екені – өз алдына мәселе. Қалай да солар жазушының сөз қолдану ерекшелігіне жатады.

Сөз – ой өрнегінің мағыналы бөлшектері. Сондықтан қарапайым ой қаңқасы да, айқын ойдың көріктеу бояуы да сөз дәлдігімен өлшенеді. Бұлдыр ойдың сөзі күңгірт, алыстағы сағым сияқты бұлыңғыр болады. Сөз дәлдігі – ой дәлдігі.

16. Не себепті ақындар бір жазғандарын қайта-қайта түзеп, көшіріп «азаптанады»?

- A) Көркем әдебиетте сөз шеберліктің, көркем суреттің бейнелеуші материалы.
- B) Жазған шығармасы ақынның деңгейін көрсетеді.
- C) Бұлдыр ойдың сөзі күңгірт.
- D) Ақындарға тән туа бітті қасиет.
- E) Олар мақсатқа қаншалықты лайық, орынды-орынсыз екені – өз алдына мәселе.

17. Мәтіндегі асты сызылған сөзді қай сөзбен алмастыра алмаймыз, белгілеңіз:

- A) Жеңіл-желпі
- B) Некен-саяқ
- C) Шала-пұла
- D) Үстіртін
- E) Немқұрайлы

18. Тек осылай «...» терген сөздерде ғана керемет күш-қуат болады.

Көп нүктенің орнына Сырбай Мәуленовтің өлеңінен сөйлемнің мағынасына қарай сөз қойыңыз.

- A) Емшілердей
- B) Жыртып-жыртып
- C) Қайта қарап
- D) Өшіріп
- E) Жанды қинап

19. Мәтіннің кілт сөздерін табыңыз:

- A) Сұрыптау, тіл, жүрдім-бардым.
- B) Сөз, көркем, әдебиет, ой
- C) Өшіремін, көшіремін, жанды қинап
- D) Тіл, жазу, өрнек
- E) Сондықтан, осы, олар

20. Мәтінде қай ақпарат берілген жоқ, анықтаңыз:

- A) Сөз – көркем әдебиет тілінің көріктеу құралы, көркем суреттің бояуы.
- B) Сөз – көркем әдебиет тілінің бас арқауы.
- C) Сөз – ой өрнегінің мағыналы бөлшектері.
- D) Сөз – көркем суреттің бейнелеуші материалы.
- E) Сөз – мағынасы бар заттар мен құбылыстардың атаулары.

ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

1. Жібек жолының басты тармақтарының өзгеріп отырыуының себебі:
 - A) Жібек өндірудің кемуі
 - B) Көшпелілердің жолдарының өзгеруі
 - C) Халықаралық қақтығыстардың шиеленісуі
 - D) Экономикалық үрдістердің өзгеріп отыруы
 - E) Тауарға сұраныстың азаюы
2. Атақты қобызшы Қорқыт ата күмбезі орналасқан аймақ
 - A) Алматы маңы.
 - B) Тараз маңы.
 - C) Шымкент өңірі.
 - D) Қызылорда өңірі.
 - E) Түркістан өңірі.
3. Әбілқайыр ханның Самарқанды басып алған жылы:
 - A) 1446 ж.
 - B) 1441 ж.
 - C) 1431 ж.
 - D) 1456 ж.
 - E) 1468 ж.
4. Моғол хандығында этносаяси құрамында үйсіндердің орынына уақытша аталған тайпалар:
 - A) Дулаттар
 - B) Қыпшақтар
 - C) Керейлер
 - D) Наймандар
 - E) Маңғыттар
5. Орта ғасырда қазақ халқының өмірінде музыканың айрықша орын алатынын жазған саяхатшы:
 - A) В.Рубрук
 - B) әл-Марвази
 - C) әл-Макдиси
 - D) әл-Омари
 - E) Петахья
6. Керей мен Жәнібек сұлтандар Қазақ хандығының негізін салған жер:
 - A) Ұлытау
 - B) Батыс Жетісу
 - C) Алтай
 - D) Қарқаралы
 - E) Созақ
7. 1610 ж.өзін Ташкент қаласының билеушісі деп жариялап, өз атынан ақша шығарған хан
 - A) Есім
 - B) Тұрсын
 - C) Тәуке
 - D) Абдоллах
 - E) Қасым
8. Қазақ халқында жасы келген әйелдер киген бас киім:
 - A) Күндік

- B) Бөрік
- C) Кимешек
- D) Желек
- E) Сәукеле

9. Кіші жүз ханы Әбілқайырдың жұмсауымен қазақтардың Ресейге қосылуы туралы келісім жүргізген елшілер:

- A) Ғабитұлы, Жанжігітұлы
- B) Аманұлы, Темірұлы
- C) Құндағұлұлы, Қоштайұлы
- D) Төле ұлы, Ақбайұлы
- E) Бөгенбай батыр, Баян батыр

10. Қалмақтарды ойсырата жеңген Аңырақай шайқасы болды:

- A) Жайық бойында
- B) Балқаш көлі маңында
- C) Ыстық көл бойында
- D) Сыр бойында
- E) Ертіс жағасында

11. 1837 жылы қазанның 15-де Теректіқұмда Исатай мен Махамбет бастаған қол ойрандаған ауыл:

- A) Баймағамбет сұлтанның
- B) Балқы бидің
- C) Нұртазғани сұлтанның
- D) Табылды Шерғазыұлы сұлтанның
- E) Жәңгір ханның

12. XIX ғасырдың 60 жылдары қазақ жерін басқару жүйесін өзгерту үшін құрылған «Дала комиссиясын» басқарды:

- A) Л.Мейер
- B) И.Бутков
- C) Н.Крыжановский
- D) Л.Баллюзек
- E) Ф.К.Гирс

13. Қазіргі Қазалы қаласы XIX ғ. қалай аталған:

- A) Арықбалық
- B) Ескі қазалы
- C) Қарабалық
- D) Жаңакент
- E) Райым

14. XIX ғасырдың I жартысында Қазақстан арқылы Тибетпен байланыс жасауға бастама көтеріп, зор мән берген:

- A) Генерал-губернатор П.Капцевич
- B) Көпес М.Рафаил
- C) Тілмаш Н.Путимцев
- D) Елші Ю.Головкин
- E) Генерал-лейтенант Г.Глазенап

15. Абайдың оқуын аяқтатпай еліне әкесі Құнанбайдың алып кету себебі

- A) Үйлендіруге
- B) Елдегі балаларды оқыту үшін
- C) Анасының сырқатына байланысты
- D) Ел билеу ісіне тарту үшін.

- Е) Шоқынып кетеді деп қорықты
16. Мемлекеттік Думаға Ақмола облысынан сайланған депутат:
- А) Б.Құлманов
 - В) М.Тынышпаев
 - С) А.Бірімжанов
 - Д) Ш.Қосшығұлов
 - Е) Х.Нүрекенов
17. 1918 жылы сәуір айында болған оқиға:
- А) «Алаш» партиясы құрылды
 - В) Алашорданы тарату туралы шешім қабылданды
 - С) Түркістан АКСР-і жарияланды
 - Д) М.Шоқай ашқан Бүкілтүркістандық төтенше IV съезд
 - Е) «Алаш» партиясының бағдарламасы жарияланды
18. Кеңес Одағының батыры Нүркен Әбдіровтің соғыс кезінде атқарған әскери міндеті:
- А) Жаяу әскер
 - В) Артиллерист
 - С) Ұшқыш
 - Д) Мерген
 - Е) Танкист
19. Жоғары Кеңестің шешімімен Қазақ КСР-і Президентінің қызметі тағайындалды:
- А) 1990 жылы қазанда
 - В) 1991 жылы сәуірде
 - С) 1990 жылы сәуірде
 - Д) 1991 жылы желтоқсанда
 - Е) 1990 жылы мамырда
20. 1989 ж.шілде айындағы Қарағанды шахтерлерінің саяси негізгі талаптарының бірі:
- А) Қарағанды қаласын еркін экономикалық аймақ деп жариялау
 - В) Қарағандыда қазақша балабақшаларды ашу
 - С) Қазақ тілін мемлекеттік дәрежеге көтеру
 - Д) Ауғанстаннан Кеңес әскерлерін шығару
 - Е) Семей ядролық полигонын жабу

МАТЕМАТИКА

1. Теңдеуді шешіңіз: $(y^2 + y + 2)(y^2 + y - 1) = 40$

- А) -7; 6.
- В) -2; 3.
- С) -3; -2.
- Д) 2; 3.
- Е) -3; 2.

2. Теңдеуді шешіңіз: $\sqrt{2^x} \cdot \sqrt{3^x} = \log_2 \frac{1}{64}$

- А) 1
- В) 3
- С) шешімі жоқ
- Д) 0
- Е) 2

3. $\begin{cases} 0,4x - 1 \geq 0 \\ 1,7x < 5,1 \end{cases}$ теңсіздіктер жүйесін шешіңіз

- A) (2,5;3)
- B) [0,4;3)
- C) [2,5;3)
- D) (3; ∞)
- E) (0,4;3)

4. Теңдеуді шешіңіз: $\sqrt{x-2} + \sqrt{5} = \sqrt{20}$.

- A) Жауабы жоқ.
- B) 17.
- C) 14.
- D) 27.
- E) 7.

5. Теңдеуді шешіңіз: $2 \cos x + 3 = 0$

- A) $\arccos \frac{3}{2} + \pi, n \in Z$
- B) $\pm \arccos \frac{3}{2} + 2\pi, n \in Z$
- C) $\pm \arccos 3 + 2\pi, n \in Z$
- D) $-\arccos \frac{3}{2} + 2\pi, n \in Z$
- E) Шешімі жоқ

6. $b_1 = 5, q = 3, S_n = 200$ болатын шектеулі геометриялық прогрессияның мүшелерінің санын табыңыз.

- A) 2.
- B) 6.
- C) 5.
- D) 3.
- E) 4.

7. $f(x) = 6(1 + \sqrt[3]{x})^2$ функциясының $x = 8$ нүктесіндегі туындысын табыңыз.

- A) 3.
- B) 27.
- C) 36.
- D) 9.
- E) $\frac{3}{4}$.

8. Ромбының диагональдарының қосындысы 14 см-ге, ал қабырғасы 5 см-ге тең. Ромбының ауданын табыңыз:

- A) 12 см².
- B) 36 см².
- C) $24\sqrt{2}$ см².
- D) 24 см².
- E) $12\sqrt{2}$ см².

9. А (-5;7) нүктесі арқылы өтетін және ОҮ осіне параллель болатын түзудің теңдеуін табыңыз.

- A) $y=7$
- B) $y=-5$

- C) $x = -5$
 D) $x = 5$
 E) $y = -7$

10. Бөлшекті қысқартыңыз: $\frac{a^3 - 1}{(a^3 - a^2)(a^2 + a + 1)}$.

A) $\frac{1}{a^2(a^2 + a + 1)}$.

B) $\frac{1}{a}$.

C) $\frac{1}{a^2}$.

D) a^2 .

E) $\frac{a^2}{a + 1}$.

11. 40 литр 75% -дық қышқыл ерітіндісін алу үшін 60%-дық және 80%-дық сондай қышқыл ерітіндісінің әрқайсысынан қаншадан қосу керек?

- A) 15 л, 35 л
 B) 18 л, 32 л
 C) 10 л, 30 л
 D) 20 л, 20 л
 E) 15 л, 25 л

12. Теңдеулер жүйесін шешіңіз:
$$\begin{cases} 3^{\log_3(x-y)} = 1 \\ \log_3(2x-1) + \log_3 y = 1 \end{cases}$$

- A) (2; 1).
 B) (3; 4).
 C) (3; 2).
 D) (1; 2).
 E) (2; 1), (-2; -3).

13. Теңсіздікті шешіңіз: $0,5^{x^2+5x} > 16$.

- A) $(-4; -1)$.
 B) $(-4; 1)$.
 C) $(1; 4)$.
 D) $(-\infty; 1) \cup (4; +\infty)$.
 E) $(-\infty; -4) \cup (-1; +\infty)$.

14. Есептеңіз: $\text{tg}20^\circ + \text{tg}40^\circ + \text{tg}60^\circ + \dots + \text{tg}160^\circ + \text{tg}180^\circ$

- A) -2
 B) 0
 C) -1
 D) 2
 E) 1

15. Теңсіздіктің шешімдер жүйесі: $6\text{tg}\left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{3}\right) < 2\sqrt{3}$

A) $x \in \left(\frac{\pi}{3} + 2\pi n; \frac{\pi}{2} + 2\pi n\right), n \in \mathbb{Z}$

B) $x \in (2\pi + 6\pi n; 3\pi + 6\pi n), n \in Z$

C) $x \in \left(-\frac{\pi}{3} + \pi n; \frac{\pi}{2} + \pi n\right), n \in Z$

D) $x \in \left(-\frac{2\pi}{3} + 2\pi n; 2\pi n\right), n \in Z$

E) $x \in \left(-\frac{\pi}{3} + \pi n; \pi n\right), n \in Z$

16. Функцияның анықталу облысын табыңыз: $f(x) = \frac{7}{\sqrt{x+3}} - \sqrt{x-7}$

A) $(-3; +\infty)$

B) $(-3; 7]$

C) $(7; +\infty)$

D) $(-\infty; -3) \cup [7; +\infty)$

E) $[7; +\infty)$

17. a -ның қандай мәнінде мына сызықтармен шектелген фигураның ауданы

9-ға тең: $y = x^2, y = 0, x = a$?

A) 2

B) 4

C) 3

D) 5

E) 0

18. Қиық конустың жасаушысы, биіктігі және үлкен табанының радиусы сәйкес 15 см, 9 см, 17 см. Осы конустың бүйір бетінің ауданын табыңыз.

A) $330 \pi \text{ см}^2$

B) $195 \pi \text{ см}^2$

C) $255 \pi \text{ см}^2$

D) $165 \pi \text{ см}^2$

E) $210 \pi \text{ см}^2$

19. Айырмасы 12-ге тең болатын арифметикалық прогрессияның сегізінші мүшесі 54-ке тең. Берілген прогрессияның теріс таңбалы мүшелерінің санын табыңыз.

A) 6.

B) 2.

C) 3.

D) 5.

E) 4.

20. Егер берілген саннан оның бестен төрт бөлігін азайтып, осы айырмаға санның үштен бір бөлігін қоссақ, онда 3,2 саны шығады. Берілген санды табыңыз.

A) 6,4.

B) 11.

C) 6.

D) 9.

E) 5.

21. $\left(\frac{1}{x+y} + \frac{3xy}{x^3+y^3}\right) : \left(\frac{x^2+y^2}{x^2-y^2} - \frac{x-y}{2x+2y}\right)$ өрнегіне тең өрнек

A) $\frac{2x^2+2y^2}{x^3+y^3}$

B) $\frac{(x+y)^2}{x^3+y^3} \cdot \frac{2x^2-2y^2}{(x+y)^2}$

C) $\frac{x^2-y^2}{x^3+y^3}$

D) $\frac{2x^2-2y^2}{x^3+y^3}$

E) $\frac{x-y}{x^2-xy+y^2}$

F) $\frac{2(x-y)}{x^2+xy+y^2}$

G) $\frac{2(x-y)}{x^2-xy+y^2}$

H) $\frac{2(x+y)}{x^2+xy+y^2}$

22. Теңдеуді шешіңіз: $7 \cdot 9^{x^2-3x+1} + 5 \cdot 6^{x^2-3x+1} - 48 \cdot 4^{x^2-3x} = 0$

A) $\frac{1-\sqrt{5}}{3}$

B) $\frac{3-\sqrt{5}}{2}$

C) $\frac{3+\sqrt{5}}{2}$

D) $\frac{2-\sqrt{5}}{2}$

E) $\frac{2+\sqrt{5}}{2}$

F) 4

G) $\frac{1+\sqrt{5}}{3}$

H) 3

23. $\log_3 \log_{\frac{1}{3}} \frac{1}{27}$ өрнегінің мәні:

A) -1

B) 2

C) Бүтін сан

D) Жұп сан

E) 1

F) Иррационал сан

G) 3

H) Тақ сан

24. $\left(\frac{1}{2}\right)^{5x+1} < \frac{\log_2 \sqrt{4}}{2}$ теңсіздігінің ең кіші бүтін шешімін анықтаңыз.

- A) 7
- B) 1
- C) 5
- D) -2
- E) 0
- F) 4
- G) 3
- H) -1

25. Мәні $\left(\sqrt{3} \cdot \operatorname{tg}135^\circ \cdot \cos150^\circ \cdot \sin120^\circ \cdot \operatorname{ctg}405^\circ\right)^{-1}$ өрнегіне тең болатын

өрнек:

- A) $-\left(\sqrt{3}\cos30^\circ \cdot \sin60^\circ\right)^{-1}$
- B) $-\left(\sqrt{3}\cos150^\circ \cdot \sin120^\circ\right)^1$
- C) $-\frac{4\sqrt{3}}{9}$
- D) $\frac{4\sqrt{3}}{9}$
- E) $\left(\sqrt{3}\cos30^\circ \cdot \sin60^\circ\right)^{-1}$
- F) $\sqrt{3}\cos150^\circ \cdot \sin180^\circ$
- G) $-\left(\sqrt{3}\cos150^\circ \cdot \sin120^\circ\right)^{-1}$
- H) $\left(\sqrt{3}\cos150^\circ \cdot \sin120^\circ\right)^{-1}$

26. $\operatorname{tg}x > 1$ теңсіздігінің шешіміне кіретін интервал:

- A) $\left(\frac{\pi}{4}; \pi\right)$
- B) $\left(\frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{3}\right)$
- C) $\left[-\frac{3\pi}{4}; -\frac{\pi}{2}\right)$
- D) $\left(-\frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{3}\right)$
- E) $\left[\frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{2}\right]$
- F) $\left(\frac{\pi}{2}; \frac{3\pi}{2}\right)$
- G) $\left(-\frac{3\pi}{4}; -\frac{\pi}{2}\right)$

$$H) \left(\frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{2} \right)$$

27. Жұп функциялары бар нұсқаларды анықтаңыз.

A) $y = |x+15|+9$

B) $y = |x^2 - 8x + 12|$

C) $y = |x^2+21|+35x$

D) $y = |x^4+21x|+17$

E) $y = |x^2 + 21x + 8|$

F) $y = |x|x^4 + x^2$

G) $y = |x|x^4 + x^3$.

H) $y = x^2 - 8|x| + 12$

28. $f(x) = \sin 2x \cdot \cos 2x$ функциясы үшін $f'(x)=0$; $f'(x)=-1$ теңдеулерінің түбірлерін көрсетіңіз.

A) $x = \frac{\pi}{8} + \frac{\pi n}{4}, n \in Z$

B) $x = \frac{\pi}{2} - \pi n, n \in Z$

C) $x = -2\pi + 2\pi n, n \in Z$

D) $x = -\frac{\pi}{2} + 2\pi n, n \in Z$

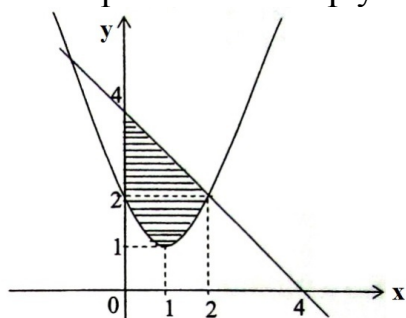
E) $x = \pm \frac{\pi}{12} + \frac{\pi n}{2}, n \in Z$

F) $x = -\pi + 2\pi n, n \in Z$

G) $x = \frac{\pi}{2} - 2\pi n, n \in Z$

H) $x = \pi + \pi n, n \in Z$

29. Парабола және түзулермен шектелген әрі боялған фигураның ауданы:



A) 6

B) 2

C) $3\frac{1}{6}$

D) $2\frac{1}{6}$

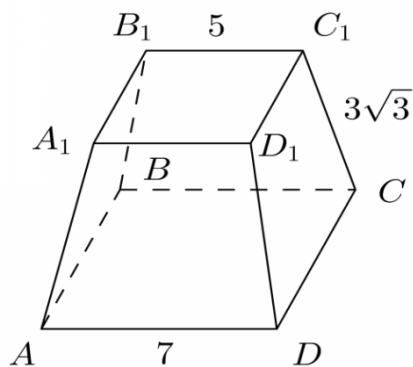
E) $4\frac{2}{3}$

F) 9

G) $3\frac{1}{3}$

H) 1

30. Дұрыс төртбұрышты қиық пирамиданың:



- А) көлемі $180\frac{2}{3}$
 В) көлемі $181\frac{2}{3}$
 С) көлемі $182\frac{2}{3}$
 D) биіктігі 4
 E) биіктігі 5
 F) биіктігі 3
 G) биіктігі 2
 H) көлемі $181\frac{1}{3}$

ФИЗИКА

- Есептеу кезінде Айды материалдық нүкте деп санауға болады, себебі
 - Ай - шар.
 - Айдағы ауырлық күші Жерге қарағанда 6 есе кем.
 - Айдың массасы Жердің массасынан кем.
 - Жерден Айға дейінгі арақашықтық Айдың радиусынан әлденеше рет артық.
 - Ай - Жер серігі.
- Төмен қарай түскен тастың 1 м жолдағы кинетикалық энергиясы 16 Дж-ға көбейген. Осы жолдағы ауырлық күшінің жұмысы
 - 10 Дж.
 - 15 Дж.
 - 16 Дж.
 - 24 Дж.
 - 17 Дж.
- Массасы 5 кг, мольдік массасы $4 \cdot 10^{-3}$ кг/моль газдың 500 К температурадағы көлемі $34,6 \text{ м}^3$ болса, газдың қысымы ($R = 8,31 \frac{\text{Дж}}{\text{моль} \cdot \text{К}}$).
 - 255 кПа.
 - 150 кПа.
 - 16 кПа.
 - 1,45 кПа.
 - 1400 кПа.
- Глицеринде орналасқан 70 нКл зарядтан 7 см қашықтықтағы электр

өрісінің кернеулігі ($k = 9 \cdot 10^9 \text{ Н} \cdot \text{м}^2 / \text{Кл}^2$, $\varepsilon_{\text{глицерин}} = 39$)

- A) 3,3 кВ/м
- B) 2,3 кВ/м
- C) 1,2 кВ/м
- D) 4,5 кВ/м
- E) 2,1 кВ/м

5. Магнит өрісінің энергиясы 4 есе кемігенде, осы контурдағы ток күші:

- A) 4 есе кемиді
- B) 2 есе кемиді
- C) $\sqrt{2}$ есе кемиді
- D) 4 есе артады
- E) өзгермейді

6. Тербелмелі контур катушкасы арқылы өтетін ток күшінің өзгеріс заңы:

$i = 0,4 \sin 10^6 t$. Контур конденсаторының сыйымдылығы 200 пФ болса, катушка индуктивтілігі ($1 \text{ пФ} = 10^{-12} \text{ Ф}$)

- A) 4 мГн.
- B) $0,8 \cdot 10^2$ Гн.
- C) 5 мГн.
- D) $2 \cdot 10^{-4}$ Гн.
- E) 0,2 Гн.

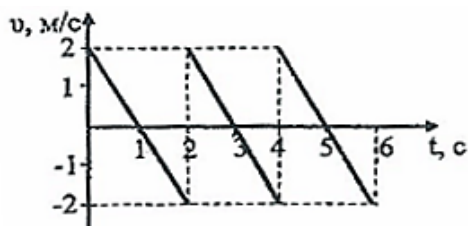
7. Релятивистік қозғалыстағы стерженнің қысқаруы $\Delta l = 0,25 \text{ мм}$, ал «өзіндік»

ұзындығы $l_0 = 2 \text{ м}$. Стерженнің жылдамдығы

- A) $1,5 \cdot 10^7 \text{ м/с}$.
- B) $1,5 \cdot 10^{-7} \text{ м/с}$.
- C) $1,5 \cdot 10^5 \text{ м/с}$.
- D) $1,5 \cdot 10^6 \text{ м/с}$.
- E) $1,5 \cdot 10^8 \text{ м/с}$.

8. Төмендегі суретте дене жылдамдығының уақытқа тәуелділік графигі

берілген. Қозғалыстың басынан бастап есептегенде, дененің 6 секундта жүрген жолы



- A) 6 м
- B) 12 м
- C) 3 м
- D) 0 м
- E) 9 м

9. Бірінші ғарыштық жылдамдықты есептеу үшін оқушы екі физикалық

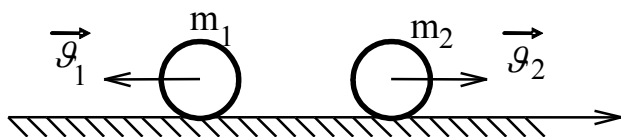
заңды және центрге тартқыш үдеудің формуласын қолданып, $\frac{mv^2}{R} = G \frac{mM}{R^2}$

теңдеуін жазды (мұндағы m – жасанды серіктің массасы; M – жер массасы; v – бірінші ғарыштық жылдамдығы; G – гравитациялық тұрақты; R – жер радиусы). Оқушының қолданған заңдары:

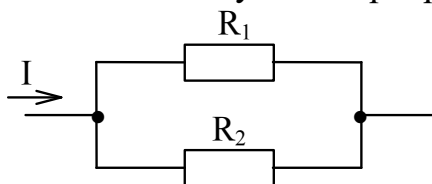
- A) Ньютонның II заңы мен импульстің сақталу заңы.

- В) Ньютонның II заңы мен бүкіл әлемдік тартылыс заңы.
 С) Ньютонның I және III заңдары.
 Д) Ньютонның III заңы мен бүкіл әлемдік тартылыс заңы.
 Е) Ньютонның I және II заңдары.

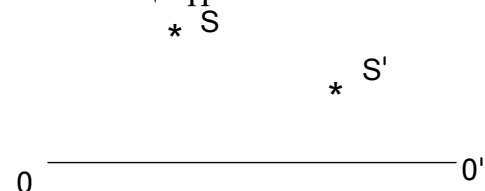
10. Жүйенің импульсін табыңыз. $m_1 = 2m_2 = 4$ кг, $2v_1 = v_2 = 8$ м/с.



- A) $p_x = -32$ кг·м/с.
 B) $p_x = -16$ кг·м/с.
 C) $p_x = 32$ кг·м/с.
 D) $p_x = 0$.
 E) $p_x = 16$ кг·м/с.
11. Тоңазытқыш орнатқан бөлменің температурасы:
- A) төмендейді, себебі ауа салқындайды
 B) алғашқыда төмендейді, сосын артады
 C) жоғарылайды, себебі тоңазытқыштың жұмсаған электр энергиясы ауаның ішкі энергиясына айналады
 D) алғашқыда артады, сосын төмендейді
 E) өзгермейді
12. Егер $R_1 = 0,5R_2$ болса, онда R_1 және R_2 кедергілеріндегі уақыт бірлігінде бөлінетін жылу мөлшерлерінің қатынасы



- A) біріншіде 2 есе көп бөлінеді.
 B) екіншіде 2 есе көп бөлінеді.
 C) біріншіде 4 есе көп бөлінеді.
 D) екіншіде 4 есе көп бөлінеді.
 E) бөлінетін жылу мөлшері екеуінде де бірдей.
13. Егер толқын ұзындығы 7 м, ал тербеліс жиілігі 220 Гц болса, судың ішінде 7,7 км қашықтыққа дыбыс толқынының жету уақыты
- A) 5 с.
 B) 11 с.
 C) 22 с.
 D) 49 с.
 E) 10 с.
14. Суретте S - жарық шығаратын нүкте мен оның ($n_{\text{шыны}} > n_{\text{орта}}$) шыны линзаның бас оптикалық осіне қатысты S' кескіні берілген. Линза мен кескіннің түрі



- A) Шашыратқыш, жалған.

- B) Жинағыш, жалған.
- C) Шашыратқыш, шын.
- D) Жинағыш, шексіз.
- E) Жинағыш, шын.

15. Потенциал айырмасы 1 В болатын нүктелер арасында ұшып өткен электронның жылдамдығы ($e = 1,6 \cdot 10^{-19}$ Кл; $m = 9,1 \cdot 10^{-31}$ кг; $v_0 = 0$)

- A) $\approx 6 \cdot 10^5$ м/с.
- B) $\approx 2,2 \cdot 10^3$ м/с.
- C) $\approx 9,8 \cdot 10^7$ м/с.
- D) $\approx 3,2 \cdot 10^6$ м/с.
- E) $\approx 1 \cdot 10^5$ м/с.

16. Қандайда бір биіктіктен дене бастапқы жылдамдықсыз құлайды да, қозғалысының соңғы секундында $\frac{3}{4} h$ жол жүреді. Дене құлаған h биіктік

($g=10$ м/с², ауа кедергісі ескерілмейді).

- A) 10 м.
- B) 15 м.
- C) 30 м.
- D) 25 м.
- E) 20 м.

17. Қуаты 75 Вт двигатель, ішінде 5 л суы бар калориметрдің винтін 5 минут айналдырады. Су температурасының өзгерісі

($c = 4200$ Дж/кг $^{\circ}$ С, $\rho = 1000$ кг/м³)

- A) ≈ 7 $^{\circ}$ С.
- B) ≈ 3 $^{\circ}$ С.
- C) ≈ 1 $^{\circ}$ С.
- D) ≈ 2 $^{\circ}$ С.
- E) ≈ 5 $^{\circ}$ С.

18. Серіппеге ілінген массасы m_1 жүктің тербеліс периоды T_1 . Осы серіппеге ілінген массасы $m_2=4m_1$ болатын жүктің тербеліс периоды T_2

- A) $T_2=T_1$
- B) $T_2= \frac{T_1}{2}$
- C) $T_2= \frac{T_1}{4}$
- D) $T_2=4T_1$
- E) $T_2=2T_1$

19. Су астындағы сүңгуірге күн сәулелері су бетіне 68° бұрыш жасап түскен сияқты болады, ал күннің горизонттан жоғары бұрыштық биіктігі 60° болды. Судың сыну көрсеткіші ($\sin 22^{\circ}=0,375$; $\sin 30^{\circ}=0,5$; $n_{\text{ауа}}=1$)

- A) 1,8.
- B) 0,9.
- C) 1,6.
- D) 1,33.
- E) 2,4.

20. Электрон $0,8$ с жылдамдықпен қозғалған кезде электрон зарядының оның массасына қатынасы ($m_e=9,1 \cdot 10^{-31}$ кг, $e=1,6 \cdot 10^{-19}$ Кл)

- A) $5,69 \cdot 10^{11}$ Кл/кг

- B) $15,17 \cdot 10^{11}$ Кл/кг
- C) $9,48 \cdot 10^{11}$ Кл/кг
- D) $2,36 \cdot 10^{11}$ Кл/кг
- E) $1,06 \cdot 10^{11}$ Кл/кг

21. Дененің жүріп s өткен жолының t уақытқа тәуелділігі $s = A + Bt + Ct^2 + Dt^3$ теңдеуімен берілген. Мұндағы $C = 0,14$ м/с² және $D = 0,14$ м/с³. Қанша уақыт өткен соң дененің үдеуі $a = 1$ м/с² болады? Осы t уақыт аралығындағы дененің a_{opt} орташа үдеуін анықтаңыз:

- A) $1,28$ м/с²
- B) 14 с
- C) 1 м/с²
- D) 24 с
- E) $0,5$ м/с²
- F) $0,64$ м/с²
- G) 12 с
- H) 6 с

22. Температуралары бірдей гелий мен азот молекулаларының орташа квадраттық жылдамдықтарының қатынасын табыңыз:

- A) $\frac{g_1}{g_2} = 2,65$
- B) $\frac{g_1}{g_2} = 1,36$
- C) $\frac{g_1}{g_2} = 6,55$
- D) $\frac{g_1}{g_2} = 5,65$
- E) $\frac{g_1}{g_2} = 7,8$
- F) $\frac{g_1}{g_2} = 7,42$
- G) $\frac{g_1}{g_2} = 3,65$
- H) $\frac{g_1}{g_2} = 2,37$

23. Колибри құсының шағын көлемі және денесіндегі тұрақты температура ұстап тұру қабілеті, оған қарқынды зат алмасуды қажет етеді. Ағзасындағы барлық маңызды мүшелері шапшаң жұмыс жасайды. Жүрегі минутына 500-ден 1260-қа дейін соғады, тыныс ырғағы бір минут ішінде 600 тыныстық қозғалысқа дейін артады.

Колибридің жүрек тербелісінің және тыныс алу жиіліктерін есептеңіз:



- A) 60 Гц
- B) 21 Гц

- C) 11 Гц
- D) 10 Гц
- E) 3 Гц
- F) 5 Гц
- G) 42 Гц
- H) 12 Гц

24. 100°C -тақайнаған $0,5$ кг су ауаға $178,8$ кДж энергия бере отырып қандай температураға дейін салқындайды? ($c=4200$ Дж/кг $^{\circ}\text{C}$)

- A) 55 К
- B) 15°C
- C) -288 К
- D) 288 К
- E) 59°F
- F) 29°F
- G) 19°C
- H) 10°C

25. Қозғалыстағы массасы 6 кг денені толығымен тоқтату үшін 1200 Дж жұмыс атқарылса, дененің бастапқы жылдамдығы

- A) 10 м/с
- B) 20 м/с
- C) 60 м/с
- D) 15 м/с
- E) 45 м/с
- F) 25 м/с
- G) 40 м/с
- H) 30 м/с

26. Күйтабақ ойнатқышта горизонталь жатқан күйтабақ 78 айн/мин жиілікпен айналады. Оның үстіне кішкене дене қойылды. Айналу осінен денеге дейінгі 7 см қашықтықта дене бірқалыпты тұрады. Дене мен күйтабақ арасындағы үйкеліс коэффициенті қандай?

- A) 0,04
- B) 0,26
- C) 0,03
- D) 0,48
- E) 0,96
- F) 0,52
- G) 0,02
- H) 0,24

27. Иіндіктің ұштарына 40 Н және 240 Н күштер әсер етеді. Кіші күш ілінгенге дейінгі тірек нүктесінің қашықтығы 6 см. Егер иіндік теңгерілген қалыпта болса, иіндіктің ұзындығын табыңыз.

- A) $0,17$ м
- B) 1 см
- C) 17 см
- D) 10^{-2} м
- E) $1,7$ см
- F) $17 \cdot 10^{-2}$ м
- G) 6 см
- H) $0,01$ м

28. Көлденең қимасының ауданы 2 мм^2 өткізгіш арқылы өтетін еркін электрондар шоғырын анықтаңыз. Ток күші 1 А , электрондардың бағытталған қозғалысының жылдамдығы $5 \cdot 10^{-5} \text{ м/с}$.

- A) $3,15 \cdot 10^{14} \text{ м}^{-3}$
- B) $6,25 \cdot 10^{28} \text{ м}^{-3}$
- C) $2,25 \cdot 10^{18} \text{ м}^{-3}$
- D) $1,75 \cdot 10^{28} \text{ м}^{-3}$
- E) $7,25 \cdot 10^{28} \text{ м}^{-3}$
- F) $5,15 \cdot 10^{28} \text{ м}^{-3}$
- G) $3,55 \cdot 10^{22} \text{ м}^{-3}$
- H) $9,45 \cdot 10^{27} \text{ м}^{-3}$

29. Индукциялық генератордың екі өзекшесін табыңыз:

- A) сақиналар
- B) трансформатор
- C) статор
- D) турбина
- E) ротор
- F) якорь
- G) резистор
- H) индуктор

30. Келесі линзалар үшін F фокустық арақашықтықтарын анықтаңыздар:

а) қосдөңесті линза: $R_1 = 15 \text{ см}$ және $R_2 = -25 \text{ см}$;

ә) жазық дөңесті линза: $R_1 = 15 \text{ см}$ және $R_2 = \infty$. Линзаның сыну көресткіші $n = 1,5$.

- A) $F = 0,30 \text{ м}$
- B) $F = 0,122 \text{ м}$
- C) $F = 0,166 \text{ м}$
- D) $F = 0,188 \text{ м}$
- E) $F = 0,144 \text{ м}$
- F) $F = 0,35 \text{ м}$
- G) $F = 0,15 \text{ м}$
- H) $F = 0,40 \text{ м}$

ХИМИЯ

1. Натрий хлоридіндегі байланыс

- A) иондық
- B) ковалентті поллюсті
- C) ковалентті поллюссіз
- D) сутектік
- E) металдық

2. Температураны төмендеткенде тепе-теңдік күйдегі жүйенің тепе-теңдігі ...

- A) әрекеттесуші заттар реакциясы жағына ығысады.
- B) жылу сіңіре жүретін реакция жағына ығысады.
- C) газ молекулалары санының азаю реакциясы жағына ығысады.
- D) жылу бөле жүретін реакция жағына ығысады.
- E) газ молекулалары санының көбею реакциясы жағына ығысады.

3. Бейтарап орта көрсететін тұз ерітіндісі

- A) натрий нитраты.
- B) мыс (II) нитраты.

- С) алюминий нитраты.
D) күміс нитраты.
E) аммоний нитраты.
4. Мына реакция нәтижесінде сутек бөлініп шығады
A) $Zn + HCl \rightarrow$
B) $Ag + HCl \rightarrow$
C) $Pt + HCl \rightarrow$
D) $Hg + HCl \rightarrow$
E) $Cu + HCl \rightarrow$
5. Бромның судағы ерітіндісі
A) хлор суы
B) хлорсутек
C) әк суы
D) бромды су
E) дистильденген су
6. Бейтараптану реакциясының көмегімен 1 моль барий сульфатын алу үшін қажет реагенттердің мөлшері:
A) 1 моль BaO және 1 моль SO_3
B) 2 моль $Ba(OH)_2$ және 1 моль H_2SO_4
C) 1 моль $Ba(OH)_2$ және 1 моль H_2SO_4
D) 1 моль BaO және 1 моль H_2SO_4
E) 2 моль $Ba(OH)_2$ және 2 моль SO_3
7. Азот қышқылы әрекеттесетін заттар қатары:
A) HCl , CO_2 , H_2SO_4
B) MgO , KOH , K_2CO_3
C) H_2CO_3 , P_2O_5 , Pd
D) H_2SO_3 , SO_3 , Au
E) H_2SO_4 , SO_2 , Pt
8. Басқа галогендерден фтордың айырмашылығы, ол мына затпен де әрекеттеседі:
A) Сутек.
B) Су.
C) Темір.
D) Метан.
E) Кремний (IV) оксиді.
9. Күкірттің диоксиді сумен әрекеттескенде түзілетін зат:
A) күкірттің триоксиді.
B) күкірт.
C) күкіртсутек қышқылы.
D) күкірт қышқылы.
E) күкіртті қышқыл.
10. Селен мен фосфордың ұшқыш сутекті қосылыстарының қасиеттері
A) қышқылдық және негіздік
B) екеуі де негіздік
C) негіздік және бейтарап
D) қышқылдық және бейтарап
E) екеуі де қышқылдық
11. Суда ерігенде карбонат-ион түзетін заттың атауы

- A) аммоний карбонаты
- B) марганец (II) карбонаты
- C) кальций карбонаты
- D) темір (II) карбонаты
- E) сынап (I) карбонаты

12. Алюминийдің генетикалық қатары:

- A) $Al_2O_3 \rightarrow Al \rightarrow Al(OH)_3 \rightarrow AlCl_3$
- B) $Al \rightarrow AlCl_3 \rightarrow Al(OH)_3 \rightarrow AlCl_3$
- C) $Al(OH)_3 \rightarrow Al_2O_3 \rightarrow AlCl_3 \rightarrow Al$
- D) $Al \rightarrow Al_2O_3 \rightarrow AlCl_3 \rightarrow Na_3AlO_3$
- E) $AlCl_3 \rightarrow Al_2O_3 \rightarrow Al \rightarrow Al(OH)_3$

13. Натрий гидроксиді ерітіндісінде еритін қосылыс:

- A) NO
- B) CaO
- C) BeO
- D) MgO
- E) BaO

14. $Zn \xrightarrow{X} Zn(NO_3)_2 \xrightarrow{Y} ZnCO_3$ өзгерісіндегі «X» және «Y» заттарының формуласы:

- A) X- NO; Y- H₂O
- B) X- HNO₂; Y – CH₄
- C) X- NH₃; Y- CO
- D) X- N₂; Y- C
- E) X- HNO₃; Y- K₂CO₃

15. Газ тәрізді көмірсутектің 11,2 л (қ.ж.) жаққанда, 33,6 л CO₂ мен 18 г су түзілді. Көмірсутектің молекулалық формуласы:

- A) C₅H₁₀
- B) C₃H₈
- C) C₂H₆
- D) C₃H₄
- E) C₄H₈

16. 6,5 г мырыш 1,13 г дихлорпропанмен әрекеттескенде бөлінген пропеннің көлемі

- A) 2240 л
- B) 2,24 л
- C) 0,224 л
- D) 224 л
- E) 22,4 л

17. 8,96 л көмірқышқыл газы мен 5,4 г су түзілу үшін жағылатын бутанның зат мөлшері

- A) 0,1 моль
- B) 0,2 моль
- C) 0,25 моль
- D) 0,15 моль
- E) 0,01 моль

18. Карбол қышқылының 500 г 1% ерітіндісін дайындау үшін қажет фенолдың массасы

- A) 9 г
- B) 5 г
- C) 6 г
- D) 3 г
- E) 2 г

19. Этил спиртiнiң 200 мл 92% ($\rho = 0,5$ г/мл) ерiтiндiсiн глицилаланиннiң 14,6 г гидролизi кезiнде тiзiлген аминсiрке қышқылмен әрекеттестiргенде тiзiлген күрделi эфирдiң массасы:

- A) 11,2 г
- B) 12,0 г
- C) 11,5 г
- D) 10,3 г
- E) 10,9 г

20. Формуласы $C_2H_4NH_2COOH$ қосылыстың тек қышқыл ретiндегi изомерлер саны:

- A) 1
- B) 5
- C) 2
- D) 4
- E) 3

21. Белгiсiз X тұз бен судың тең мольдерiнен даярланған ерiтiндiнiң концентрациясы 75% - ға тең. Тұздың X молярлық массасын табыңыз:

- A) 54 г/м
- B) 36 г/м
- C) 27 г/м
- D) 32 г/м
- E) 18 г/м
- F) 16 г/м
- G) 9 г/м
- H) 25 г/м

22. Мына схема $2NH_3 \xrightleftharpoons{Q} N_2 + 3H_2$ бойынша ыдырау реакциясының

жылдамдығы артады, егер

- A) температураны төмендетіп, қысымды азайтса
- B) температураны жоғарылатып, қысымды арттырса
- C) температураны жоғарылатып, қысымды азайтса
- D) реакцияласушы ортаға катализатор еңгізсе
- E) реакцияласушы ортаны инертті газбен сұйылтса
- F) температураны төмендетіп, қысымды арттырса
- G) аммиак концентрациясын көбейтсе
- H) азоттың концентрациясын көбейтсе

23. Көміртек диоксиді сулы ерiтiндiде әрекеттеседi:

- A) күміс хлоридімен
- B) кальций фосфатымен
- C) көміртек монооксидімен
- D) магний оксидімен
- E) калий гидроксидімен
- F) кремний диоксидімен
- G) хлорсутекпен

- Н) кальций карбонатымен
24. Алюминий әрекеттеспейтін зат:
- А) су
 - В) концентрлі азот қышқылы
 - С) оттегі
 - Д) графит
 - Е) бром
 - Ғ) тұз қышқылы
 - Г) концентрлі сілті ерітіндісі
 - Н) күкірт
25. Қаныққан көмірсутектерге тән реакциялар типтері:
- А) бейтараптану
 - В) дегидраттану
 - С) орын басу
 - Д) қосылу
 - Е) полимерлену
 - Ғ) изомерлену
 - Г) тримерлену
 - Н) дегидрлену
26. Белгісіз алкеннің 16,8 грамы 64 грамм бромды қосып ала алады.
Алкеннің молекулалық формуласын:
- А) C_2H_6
 - В) C_3H_6
 - С) C_2H_2
 - Д) CH_4
 - Е) C_3H_4
 - Ғ) C_5H_{10}
 - Г) C_2H_4
 - Н) C_4H_{10}
27. СпиртNa-мен әрекеттесіп моль H_2 және 120 г натрий алкоголятын түзеді.
Спирттің формуласын көрсетіңіз.
- А) $CH(OH)_2$
 - В) $C_2H_4(OH)_2$
 - С) C_2H_5OH
 - Д) C_3H_7OH
 - Е) $C_4H_8(OH)_2$
 - Ғ) C_4H_7OH
 - Г) $C_3H_6(OH)_2$
 - Н) CH_3OH
28. Ацетальдегид әректеседі:
- А) алюминиймен
 - В) қышқылдандырылған калий перманганатымен
 - С) этанолмен
 - Д) натрий гидросульфитімен
 - Е) калий сульфатымен
 - Ғ) фосформен
 - Г) сутекпен
 - Н) фосфор хлоридімен
29. Метиламиналынады:

- A) бромметан мен аммиактан
 - B) нитрометан мен сутектен
 - C) хлорметан мен аммиактан
 - D) метанол мен азот қышқылынан
 - E) хлорсутек пен аммиактан
 - F) аминсірке қышқылы мен аммиактан
 - G) метан мен азоттан
 - H) хлорметан мен азоттан
30. Жоғары молекулалы қосылыстар:
- A) моносахаридтер
 - B) глицерин
 - C) аланин
 - D) белоктар
 - E) декстрин
 - F) табиғи каучук
 - G) синтетикалық талшықтар
 - H) анилин

БИОЛОГИЯ

1. Жасушаның ішкі бөліктерін зақымданудан, кеуіп кетуден қорғайды
- A) Пластидтер
 - B) Қабықша
 - C) Вакуоль
 - D) Цитоплазма
 - E) Ядро
2. Шашақты тамырлы өсімдік
- A) Асқабақ.
 - B) Сәбіз.
 - C) Орамжапырақ (қырыққабат).
 - D) Картоп.
 - E) Сұлы.
3. Жаздық бидайды себу мерзімі:
- A) Жаздың басы
 - B) Күзде
 - C) Қыста
 - D) Көктемде
 - E) Жаздың ортасында
4. Шөгінділерінен мұнайдың қоры түзілетін жәндіктер:
- A) Лейшмания
 - B) Кірпікшелер
 - C) Безгек паразиті
 - D) Талшық
 - E) Бақалшақты біржасушалылар
5. Қарапайымдар үшін цистаның қызметі:
- A) Бөліп шығару.
 - B) Газ алмасу.
 - C) Көбею үшін.
 - D) Қоректену.
 - E) Қолайсыз жағдайлардан қорғау.

6. Гидраның қозғалуын қамтамасыз етеді:
- A) жабын – бұлшық ет жасушалары
 - B) ас қорыту жасушасы
 - C) көбею жасушасы
 - D) аралық жасушалар
 - E) атпа жасушалары
7. Жасушасы жоқ өте ұсақ ағзалық зат
- A) Вирус
 - B) Хламидомонада
 - C) Спора
 - D) Бактерия
 - E) Хлорококк
8. Тұңғыш рет қазақ тілінде жаратылыстану ғылымы бойынша оқу құралын жазды.
- A) Н.В.Павлов
 - B) Х. Досмұхамедов
 - C) Б. Мусин
 - D) Ж.Күдерин
 - E) А.Жандеркин
9. Қазіргі кезде қырықбуынның тіршілік формалары:
- A) Барлық формалары кездеседі.
 - B) Бір жылдық шөптесін.
 - C) Ағаш тәрізді.
 - D) Бұта текті.
 - E) Көп жылдық шөптесін.
10. Африканың құрғақ саваннасында өсетін құлқайыргүлділер өкілі:
- A) Қыша
 - B) Мақта
 - C) Баобаб
 - D) Қияр
 - E) Асқабақ
11. Кәдімгі амебаның қорегі:
- A) ұсақ балдырлар мен бактериялар
 - B) су өсімдіктерінің шіріген жапырақтары
 - C) тек бактериялар
 - D) тек балдырлар
 - E) органикалық қалдықтар
12. Құстардың ірі қауырсындарындағы теріге еніп тұратын бөлігі:
- A) Қаламша
 - B) Мұртша
 - C) Пәрі
 - D) Сою
 - E) Мұрт
13. Қан бұл:
- A) көлденең жолақты ұлпа
 - B) бұлшық ет ұлпасы
 - C) эпителий ұлпасы
 - D) нерв ұлпасы
 - E) дәнекер ұлпа

14. Жүйке жүйесін шаршаудан қорғау
- A) Дене еңбегімен ой еңбегін кезектестіру
 - B) Дене еңбегімен айналысу
 - C) Кітапты аз оқу
 - D) Ой еңбегімен айналаспау
 - E) Тек серуендеу
15. Жартылай қозғалатын сүйек:
- A) бассүйек
 - B) омыртқа
 - C) төменгі жақсүйек
 - D) иық белдеуі және бұғана
 - E) жамбас белдеуі және ортан жілік
16. Гликоген
- A) полисахарид
 - B) май қышқылы
 - C) аминқышқылы
 - D) моносахарид
 - E) глицерин
17. 1677 жылы алғаш рет адам сперматозоидін анықтаған
- A) К. Линней
 - B) Шлейден
 - C) Ж.Б. Ламарк
 - D) А. Левенгук
 - E) Р. Рук
18. Клетка ядроларының құрамына нәсілдік ақпаратты ДНҚ бар ген орналасқан өзінің екі еселене алатын арнайы баяуланған болатын негізгі құрылым бөлігі:
- A) Хромосом
 - B) Цитоплазма
 - C) Гистон
 - D) Центриоль
 - E) Ядро
19. Тұқым қуалаушылықтың хромосомалық теориясының негізін қалаған
- A) Х.Де Фриз
 - B) Т.Морган
 - C) Ч. Дарвин
 - D) И.Н.Вавилов
 - E) К.Корренс
20. Екіншілікке алғаш қадам басты:
- A) Неандерталь адамы
 - B) Кроманьон адамы
 - C) Синантроптар
 - D) Гейдельберг адамы
 - E) Палеонтроптар
21. Жарты ай немесе бүйрек пішінді бір-бірімен жанасқан екі жасуша:
- A) борпылдақ
 - B) тыныс саңылауы
 - C) бағаналы
 - D) өң

- E) жанаспалы
 - F) хлорофилл
 - G) сағақты
 - H) қынапты
22. Тұқымы жел арқылы таралатын өсімдіктер:
- A) қамыс
 - B) шоңайна
 - C) жөке
 - D) қараған
 - E) бақбақ
 - F) шегіргүл
 - G) қияқ
 - H) қарағай
23. Қызыл көзшесі бар балдыр:
- A) Хламидомонада
 - B) Хлорелла
 - C) Хлорококк
 - D) Спирогира
 - E) Улотрикс
 - F) Ульва
 - G) Каулерпа
 - H) Кладофора
24. Күрделігүлділер тұқымдасына жататын өсімдіктердің гүлшоғыры:
- A) масақ
 - B) шашақ
 - C) собық
 - D) шоғырбас
 - E) себет
 - F) шатыр
 - G) күрделі шатыр
 - H) сырға
25. Жылқының құйрық қылына ұқсас шумақталған жұмыр құрт:
- A) жіпшеқұрт
 - B) суыртқы
 - C) ішексорғы
 - D) үшкір құрт
 - E) трихинелла
 - F) зымырақ
 - G) қылтыңбас
 - H) қылқұрт
26. Қағанақсыз омыртқалылар:
- A) дөңгелекауыздылар
 - B) жорғалаушылар
 - C) балықтар
 - D) құстар
 - E) қосмекенділер
 - F) сүтқоректілер
 - G) шаяндар
 - H) ұлулар

27. Құлақ бөлінеді:
- A) құлақтан
 - B) сыртқы дыбыс жолынан
 - C) ортаңғы құлақтан
 - D) құлақ қалқанынан
 - E) сүйекті шытырманнан
 - F) жарғақты шытырманнан
 - G) вестибула аппаратынан
 - H) есту түтігінен
28. Сүйек құрамындағы майдың үлесі:
- A) 50%
 - B) 12,5%
 - C) 21,8%
 - D) 15,7%
 - E) 29,1%
 - F) 10%
 - G) 37,9%
 - H) 6%
29. Артерияның ішкі қабаты ... ұлпасынан тұрады.
- A) безді эпителий
 - B) сезгіш эпителий
 - C) жалпақ эпителий
 - D) бағаналы эпителий
 - E) кірпікшелі эпителий
 - F) текшелі эпителий
 - G) эпидермис
 - H) дәнекер
30. Популяциялардағы генетикалық тепе-теңдік заңын ашты:
- A) Н.И.Вавиллов
 - B) Ч.Дарвин
 - C) Тимофеев- Ресовский
 - D) Ю.А.Филипченко
 - E) Харди-Вайнберг
 - F) С.С.Четвериков
 - G) И.И.Шмальгаузен
 - H) Э.Майр

ГЕОГРАФИЯ

1. Дүниежүзінің саяси картасында айшықтытүрлі-түсті бояумен ... көрсетеді.
- A) мемлекеттердің аумағын.
 - B) екінші дүниежүзілік соғысқа қатысқан елдерді.
 - C) НАТО-ға мүше елдерді.
 - D) халықтың тығыздығын.
 - E) ОПЕК-ке мүше елдерді.
2. Климатты қалыптастыратын фактор
- A) дауылдың соғуы
 - B) қардың қалың түсуі
 - C) температураның өзгеруі
 - D) жауын-шашын түсуі

- Е) географиялық орны
3. Табиғат зоналарының атауы сәйкес:
- А) Табиғат кешеніне
 - В) Өсімдік жамылғысына
 - С) Жануарлар дүниесіне
 - Д) Адамның шаруашылық әрекетіне
 - Е) Биіктік белдеулерге
4. Жер шарында ауаның ең төменгі жылдық орта температурасы... байқалған.
- А) Тундрада.
 - В) Солтүстік Мұзды мұхитта.
 - С) Бутия түбегінде.
 - Д) Антарктидада.
 - Е) Верхоянскіде.
5. Республикалық дәрежедегі қалалар
- А) Петропавл, Павлодар
 - В) Алматы, Астана
 - С) Қостанай, Ақтөбе
 - Д) Шымкент, Тараз
 - Е) Атырау, Ақтау
6. Торғай қақпасы Тұран және ... аралығын жалғастырады.
- А) Батыс Сібір жазығының
 - В) Шығыс Еуропа жазығының
 - С) Жалпы Сырт қыратының
 - Д) Орал алды үстіртінің
 - Е) Балқаш маңы жазығының
7. Батыс Сібір жазығының Қазақстан жерінде өсетін ағаштардың түрлері.
- А) Емен, қызыл қайың.
 - В) Шырша, май қарағай.
 - С) Сексеуіл, шырша.
 - Д) Қайың, көктерек.
 - Е) Қарағай, тал.
8. Алакөл қорығының құрылған жылы
- А) 1984
 - В) 1927
 - С) 1998
 - Д) 2010
 - Е) 1992
9. Қазақстандағы ферроқорытпа зауыттары:
- А) Кентау, Ақтау
 - В) Арал, Алматы
 - С) Жезқазған, Жезді
 - Д) Ақсу, Ақтөбе
 - Е) Қостанай, Көкшетау
10. Соколов-Сарыбай кен орнын ашқан:
- А) Ш. Уәлиханов
 - В) М. Сургутанов
 - С) Қ. Сәтбаев
 - Д) М. Байжанов

- Е) Қ. Пшенбаев
11. Изоляциялық оқшаулағыш материалдар зауыты
- А) Шымкентте
 - В) Қостанайда
 - С) Ақтөбеде
 - Д) Петропавлда
 - Е) Ақтауда
12. Қазақстанның геосаяси жағдайының (ГСЖ) қолайсыз жағы
- А) Каспий теңізіне ұласуы
 - В) ішкі құрылықтық
 - С) Еуропа Азия ортасында
 - Д) Қытай мен Ресей арасында
 - Е) әр алуан мәдениет ұштасуы
13. Адам саны 5 млн-нан артық қалалар..... көп
- А) Австралияда.
 - В) Африкада.
 - С) Оңтүстік Америкада.
 - Д) Солтүстік Америкада.
 - Е) Еуразияда.
14. Түбегейлі жаңа техника мен технологияға көшу:
- А) Революциялық жол.
 - В) Эволюциялық жол.
 - С) Бәсеңдету.
 - Д) Жеделдету.
 - Е) Гигантомания.
15. Халықаралық туризм орталығы
- А) Монғолия
 - В) Испания
 - С) Сомали
 - Д) Ауғанстан
 - Е) Судан
16. Қазақстанның Беларусь мемлекетінен алатын өнімдері
- А) темір кені, химия өнеркәсібі
 - В) дәрі-дәрмек, газ
 - С) машина, химия өнеркәсібі
 - Д) мұнай өнімдері, машина
 - Е) газ, мұнай өнімдері
17. Чехия жеріндегі тас көмірдің аса ірі кен орындары
- А) Катовице
 - В) Шығыс-Марица
 - С) Острава-Карвин
 - Д) Жоғарғы Силезия
 - Е) Козлодуй
18. АҚШ-та таскөмірдің 80%-ын беретін алап:
- А) Аляска түбегі.
 - В) Ұлы көлдер.
 - С) Аппалач.
 - Д) Техас.
 - Е) Калифорния.

19. Африкадағы негізгі мұнай экспорттаушы:

- A) Заир.
- B) Ливия.
- C) Мали.
- D) Мозамбик.
- E) Замбия.

20. Ең басты табиғат байлығы мұнай болып саналатын Азия елдерінің тобы:

- A) Орталық Азия.
- B) Шығыс Азия.
- C) Оңтүстік-Шығыс Азия.
- D) Оңтүстік-Батыс Азия.
- E) Оңтүстік Азия.

21. Лондон қаласын қиып өтеді:

- A) Солтүстік полюс
- B) Оңтүстік полюс
- C) Нөлдік меридиан
- D) Полярлық шеңбер
- E) Тропиктік шеңбер
- F) Гринвич меридианы
- G) Экватор
- H) Пунктир сызығы

22. Жер өз білігінен айналады:

- A) 1 тәулікте
- B) 3 күнде
- C) 2 күнде
- D) 1 тәулік 12 сағатта
- E) 26 сағатта
- F) 20 сағатта
- G) 22 сағатта
- H) 24 сағатта

23. Жылы ағыстар:

- A) Гольфстрим
- B) Перуан
- C) Антиль
- D) Бенгал
- E) Батыс желдер
- F) Сомали
- G) Куриль-Камчатка
- H) Куроисио

24. Географиялық қабықтың даму кезеңдері:

- A) Палеогендік
- B) Мезогендік
- C) Биогендікке дейінгі
- D) Палеогендікке дейінгі
- E) Биогендік
- F) Палеогендіктен кейінгі
- G) Мезогендікке дейінгі
- H) Биогендіктен кейінгі

25. Тынық мұхитында:

- A) Ең ірі арал доғалары орналасқан
 - B) Су бетінің температурасы 16, 5 С
 - C) Саргасс теңізі орналасқан
 - D) Ең ұзын тау жотасы орналасқан
 - E) Жанартаулық аралдар көп кездеседі
 - F) Мұхит түбінің үштен бір көлемін құрайтын Үлкен қайраң орналасқан
 - G) Жанатын пайдалы кен орнының көп бөлігі табылды
 - H) Ең терең сулы ойыс орналасқан
26. Жер суландыру үшін көп қолданылатын Африка өзендері:
- A) Лимпопо
 - B) Вольта
 - C) Ніл
 - D) Конго
 - E) Нигер
 - F) Замбези
 - G) Руфиджи
 - H) Джуба
27. Қазақстанның астаналары болған қалалар:
- A) Алматы
 - B) Ақтөбе
 - C) Семей
 - D) Қызылорда
 - E) Ақмола
 - F) Орал
 - G) Қарағанды
 - H) Тараз
28. Қаратау жотасы мен Шу өзені аңғары аралығында ... орналасқан.
- A) Үлкен Борсық
 - B) Қызылқұм
 - C) Қарақұм
 - D) Тауқұм
 - E) Мойынқұм
 - F) Аққұм
 - G) Баршақұм
 - H) Нарын құмы
29. Сарыарқа мен Мұғалжар аралығында орналасқан:
- A) Үстірт қыратты жазығы
 - B) Торғай үстірті
 - C) Арал маңы Қарақұмы
 - D) Сырдария аллювийлі жазығы
 - E) Қызылқұм
 - F) Мойынқұм
 - G) Бетпақдала
 - H) Үлкен Борсық құмы
30. Елді модернизациялауда ерекше рөлді атқарады:
- A) Өндірістік қалалар
 - B) Астана, Алматы қалалары
 - C) Рекреациялық орталықтар
 - D) Шекара маңындағы қалалар

- Е) Қала типтес кенттер
- Ғ) Туристік орталықтар
- Г) Әскери қалашықтар
- Н) Ұлттық мәні бар көмекші қалалар (облыс орталықтары)

ТАРИХ

1. Б.з.д. IV мыңжылдықта Египетте мемлекеттердің пайда болуына әсер еткен жағдай:
 - А) Еуразия құрлығына іргелес орналасуы.
 - В) Қалалардың көбеюі.
 - С) Египет жерінің байлығы.
 - Д) Құл иеленушілік құрылыстың қалыптасуы.
 - Е) Тайпалардың дербестікке ұмтылуы.
2. Ежелгі Ассириядағы қала-мемлекет:
 - А) Аккад
 - В) Урарту
 - С) Мидия
 - Д) Ашшур
 - Е) Хетт
3. Ежелгі Үндістан Орта Азия елдерімен қатар батыста сауда байланыстарын орнатты:
 - А) сербтермен, хорваттармен
 - В) испандықтармен португалдықтармен
 - С) гректермен египеттіктермен
 - Д) испандықтар, бельгиялықтармен
 - Е) хорваттармен, аварлармен
4. Б.з.б. 338 ж. Херонея қаласының маңындағы соғыстың қорытындысы:
 - А) гректер Троя қаласын басып алды
 - В) гректер мен македондықтар бітімге келді
 - С) македондықтар гректерден жеңілді
 - Д) гректер Македонияға бағынды
 - Е) парсылар жеңіліске ұшырады
5. Тарихта құл иеленушілік құрылыстың жойылу жылы деп саналады:
 - А) 446 жыл
 - В) 476 жыл
 - С) 466 жыл
 - Д) 496 жыл
 - Е) 456 жыл
6. Ұлы Карл өзін Рим императоры деп жариялаған жыл:
 - А) 822 ж.
 - В) 830 ж.
 - С) 800 ж.
 - Д) 814 ж.
 - Е) 768 ж.
7. Әзірбайжандағы 816 жылғы Бабек бастаған халық көтерілісі кімге қарсы болған еді?
 - А) Арабтарға.
 - В) Арменияға.
 - С) Грузияға.

- D) Грецияға.
E) Ресейге.
8. XV ғасырдағы Франция халқының сословиелік құрамы:
A) 5 сословие.
B) 7 сословие.
C) 4 сословие.
D) 3 сословие.
E) 2 сословие.
9. IV крест жорығы басталды:
A) 1200 жылы.
B) 1204 жылы.
C) 1215 жылы.
D) 1216 жылы.
E) 1222 жылы.
10. 1517 жылы папаның индульгенция саудасына бірінші қарсы шыққан профессор:
A) Ян Гус.
B) Мартин Лютер.
C) Жан Кальвин.
D) Игнатий Лойола.
E) Томас Мюнцер.
11. XV ғасырда еуропалықтар теңіз арқылы жетуге ұмтылған шығыстық ел:
A) Араб елдері.
B) Үндістан.
C) Қытай.
D) Жапония.
E) Филиппин аралдары.
12. XVII-XVIII ғ. Еуропа отаршылдар құрған сауда тірек пунктері:
A) Мануфактуралар
B) Факториялар
C) Колониялар
D) Кооперативтер
E) Коммуналар
13. Жоңғар мемлекетінің алғашқы ханы:
A) Батыр қонтайшы
B) Цэван Рабдан
C) Дабашы
D) Қалдан Цэрэн
E) Қалдан-Бошоқты
14. XIX ғасырдың ортасында «дүниежүзілік банкирге» айналған ел:
A) Ресей.
B) Пруссия.
C) Австрия.
D) Франция.
E) Англия.
15. 1919 ж. сәуірде Германияда Кеңес республикасы жарияланған жер:
A) Киль.
B) Пруссия.
C) Веймар.

D) Бавария.

E) Саар.

16. 1940 жылдары қарсаңында дүние жүзінде бейтараптылық саясат ұстанған елдер:

A) КСРО және Қытай.

B) Швеция және Швейцария.

C) Голландия және Португалия.

D) Греция және Испания.

E) Дания және Норвегия.

17. Финляндия 1953 жылы қабылданды:

A) СЕАТО-ға.

B) НАТО-ға.

C) Варшава Шарты Ұйымына.

D) Еуропалық Одаққа.

E) Солтүстік Кеңеске және БҰҰ-на.

18. Версаль шарты бойынша Германияның Францияға қайтарған жерлері:

A) Пруссия мен Померани бөліктері.

B) Эйнеп, Мальмеди және Морене округтері.

C) Солтүстік Шлезвиг.

D) Мемель, Лотарингия.

E) Эльзас және Лотарингия.

19. 1960-70 жылдары әскери хунта билікке келген мемлекеттер:

A) Эфиопия, Австрия, Конго.

B) Мексика, Лаос, Жапония.

C) Аргентина, Бразилия, Гватемала.

D) Норвегия, Дания, Швеция.

E) Испания, Италия, Канада.

20. 1945 жылға дейін Кореяны отар еткен ел:

A) Қытай

B) Жапония

C) Англия

D) Франция

E) АҚШ

21. Неолит дәуірінің ескерткіштері:

A) Шақпақата

B) Усть – Нарын

C) Зеленая Балка

D) Пеньки

E) Боголюбов

F) Ботай

G) Петровка

H) Семізбұғы

22. Ерте темір дәуірінде аңғарларында отырықшы шаруашылық дамыған өзендер:

A) Сырдария

B) Нұра

C) Жайық

D) Есіл

E) Ертіс

- F) Талас
- G) Ырғыз
- H) Шу

23. Қазақстанда түрік дәуірінде кең тараған, тастан жасалған атақты адамның басына қойылған тарихи жәдігерлер:

- A) Ғаныштар
- B) Қылуеттер
- C) Тотемдер
- D) Балбал мүсіндер
- E) Тандыр пештер
- F) Сардобалар
- G) Цитадельдер
- H) Терракоталар

24. XI ғасырда өмір сүрген ғұламалар:

- A) Сүлеймен Баұырғани
- B) Жүсіп Баласағұни
- C) Әли ақын
- D) Өтеміс қажы
- E) Абу Насыр Әл Фараби
- F) Махмуд Қашқари
- G) Шах – Махмұд Шорас
- H) Қожа Ахмет Йасауи

25. Жоңғар билеушілерінің үміті бойынша, Жетісу мен Сырдария өңірін басып алатын болса, одан әрі жол ашылады:

- A) Ауғанстанға
- B) Алдыңғы Азияға
- C) Еуропаға
- D) Үндістанға
- E) Иранға
- F) Қытайға
- G) Закавказьеге
- H) Қара теңіз жағалауына

26. XIX ғасырда Верный бекінісіне келіп қоныстанды:

- A) Астраханнан
- B) Алтайдан
- C) Сібірден
- D) Орынбордан
- E) Воронежден
- F) Кавказдан
- G) Қырымнан
- H) Оралдан

27. XIX ғасырдың 60-жылдары Түркістан генерал-губернаторлығының құрамына кірген Орта Азия хандықтары:

- A) Ферғана
- B) Хиуа
- C) Бұхар
- D) Шығыс Түркістан
- E) Түркістан автономиясы
- F) Қоқан

- G) Иран
H) Түркия
28. Қай елдің патшаларын «Мың қала билеушілері» деп атаған?
A) Хетт патшалығының
B) Парфияның
C) Үндістанның
D) Кушанның
E) Мидияның
F) Бактрияның
G) Парсы патшалығының
H) Финикияның
29. 1800 жылы француз армиясының австриялықтарды талқандаған шайқас:
A) Вена түбіндегі шайқас
B) Ульм түбіндегі шайқас
C) Маренго түбіндегі шайқас
D) Бородино шайқасы
E) Прейсиш – Эйлау түбіндегі шайқас
F) Трафальгар шайқас
G) Ватерлоо шайқас
H) Аустерлиц түбіндегі шайқас
30. Берлинқабырғасы тұрғызылған жыл:
A) 1960 жыл
B) 1959жыл.
C) 1957 жыл
D) 1949 жыл
E) 1950 жыл.
F) 1956 жыл.
G) 1963жыл.
H) 1961 жыл.

АДАМ. ҚОҒАМ. ҚҰҚЫҚ.

1. Шығыста философияның қарқынды дамуы:
A) Б.з.б. VII ғасырдан басталды.
B) Б.з.б. VI ғасырдан басталды.
C) Б.з.б. V ғасырдан басталды.
D) Б.з.б. IV ғасырдан басталды.
E) Б.з.б. III ғасырдан басталды.
2. «Мен ойлаймын, демек, өмір сүремін де» деп айтқан:
A) Ф.Ницше
B) Л.Фейербах
C) З.Фрейд
D) Р.Декарт
E) И.Кант
3. «Билеуші», «Флоренция тарихы» трактаттарының авторы:
A) Фома Аквинский
B) Джордано Бруно
C) Аврелий Августин
D) Марк Туллий Цицерон
E) Николо Макиавелли

4. «Дұрыс қабылданған заңдар мемлекетті гүлдендіреді, ал жеке адамның еркіндігі – мемлекеттің жарқырауына себеп» деп айтқан:

- A) Т.Гоббс
- B) Ж.Ж.Руссо
- C) Г.Гегель
- D) И.Кант
- E) Р.Кантильон

5. Конституциялық Кеңестің өмір бақилық мүшелігіне құқылы:

- A) Қазақстан Республикасының ЭКС-Президенттері.
- B) ЭКС-Жоғарғы Сот төрағалары.
- C) Конституциялық Кеңестің төрағасы.
- D) Қазақстан Республикасының ЭКС-Сенаторлары.
- E) Қазақстан Республикасының ЭКС- Сенат төрағалары.

6. Аврелий Августиннің еңбегі қалай аталады?

- A) «Заңдар»
- B) «Мемлекет туралы»
- C) «Никомах этикасы»
- D) «Құдай қаласы туралы»
- E) «Ізгі қала тұрғындары»

7. Кімнің философиясында адам философиялық зерттеулердің «бастапқы пунктін және соңғы мақсаты» ретінде қарастырылады?

- A) З.Фрейдтың
- B) И.Канттың
- C) Ф.Ницшенің
- D) Л.Фейербахтың
- E) Р.Декарттың

8. Конституциялық Кеңестің неше мүшесін Сенат төрағасы тағайындайды:

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

9. Қазақстан Республикасының Парламенті неше палатадан тұрады:

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

10. Адамды қолөнердің кез келгеніне үйреткендей, шығармашылыққа да үйретуге болады деп есептейтін ғалым:

- A) Дж. фон Нейман
- B) С.А. Чаплыгин
- C) Л.Эйлер
- D) Ч.Дарвин
- E) Б. Рассел

11. Монархиялық басқару бөлінеді:

- A) абсолюттік пен конституциялыққа
- B) парламенттік пен президенттікке
- C) диктатуралық пен конституциялыққа

- D) абсолюттік пен диктатуралыққа
E) федеративті мен унитарлыға
12. Неше жасқа толған республика азаматы Мәжіліс депутаты бола алады?
A) 20
B) 25
C) 30
D) 35
E) 40
13. «Тіпті ең кішкентайнәрселердің өзі шексіз көп қатынастарға ие, оны шекті ақыл түсіне алмайды, өйткені ол өзі байқай алмайтын қатынастарды жоқ деп санауға дайын тұрады...» деген француз философы:
A) Монтаскье
B) Руссо
C) Гельвеций
D) Спиноза
E) Декарт
14. Қай ғасырлардан бастап Батыс Еуропада ғылым қуатты күшке айналып, индустриалы қоғамның құрылуы мен дамуын жеделдетті?
A) XIV – XV ғғ.
B) XV – XVI ғғ.
C) XVI – XVII ғғ.
D) XVII – XVIII ғғ.
E) XVIII – XIX ғғ.
15. Идеалистік көзқарас тұрғысынан бостандық пен қажеттіліктің диалектикалық бірлігінің толық түсінігін берген:
A) Сократ
B) Энгельс
C) Гегель
D) Гете
E) Спиноза
16. Пассионарлық этногенез тұжырымдамасының авторы:
A) Ш.Монтескье
B) Л.Гумилев
C) Л.Вольтман
D) И.Гердер
E) Э.Ренан
17. Саяси жүйесі демократиялық мемлекеттердегі биліктің қайнар көзі:
A) парламент
B) президент
C) үкімет
D) халық
E) кәсіпкерлер
18. Адам сыртқы талаптар әсерінен ғана емес, ішкі адамгершілік ұмтылыс-талпыныстары әсерінен де орындайтын адамгершілік міндет:
A) Ар-ұждан.
B) Парыз.
C) Ар-ұят.
D) Адамгершілік.
E) Мораль.

19. Қандай да бір мемлекеттік органның мәртебесі мен өкілеттігін белгілейтін нормативтік-құқықтық акт:

- A) қағида
- B) ереже
- C) реестр
- D) регламент
- E) нұсқаулық

20. Азаматтық және саяси құқықтар жөніндегі халықаралық пактінің бірінші Факультативтік хаттамасы қабылданды:

- A) 1948 жылы
- B) 1950 жылы
- C) 1966 жылы
- D) 1976 жылы
- E) 1989 жылы

21. Философияда мақсат болу керек деп есептеген:

- A) Аристотель
- B) Архимед
- C) Парменид
- D) Гераклит
- E) Сократ
- F) Платон
- G) Эпикур
- H) Пифагор

22. Аристотельдің пікірінше, мемлекеттік құрылыстың дұрыс формаларына жатады:

- A) тирания
- B) олигархия
- C) монархия
- D) аристократия
- E) геронтократия
- F) демократия
- G) полиция
- H) анархия

23. XVIII ғасырда қоғамдық өмірді индивидтердің көмегімен түсіндірудің алғашқы әрекетін жасаған француз материалистері:

- A) Б.Спиноза
- B) Ф.Рабле
- C) Д.Дидро
- D) П.Гольбах
- E) К.Гельвеций
- F) О.Тьерри
- G) О.Конт
- H) Ф.Гизо

24. Платонның әйгілі диалогтері:

- A) «Афиналық полиция»
- B) «Никомах этикасы»
- C) «Мемлекет»
- D) «Билеуші»
- E) «Ізгі қала тұрғындарының көзқарастары туралы»

- F) «Заң туралы»
- G) «Құдай қаласы туралы»
- H) «Заңдар»

25. Қарым-қатынастың формалары:

- A) ресми
- B) интерактивті
- C) жанама
- D) төте
- E) вербалды
- F) вербалды емес
- G) бейресми
- H) коммуникативті

26. Танымның жалпылогикалық әдістеріне жатады:

- A) анализ
- B) синтез
- C) бақылау
- D) өлшеу
- E) тәжірбие жасау
- F) топтастыру
- G) салыстыру
- H) қорытындылау

27. Қазіргі заманның жаһандық проблемалары қандай топтарға жіктеледі?

- A) Интерәлеуметтік проблемалар.
- B) «Адам-қоғам» жүйесінің проблемалары.
- C) «Саясат-қоғам» проблемалар.
- D) Рухани проблемалар
- E) «Табиғат- қоғам» жүйесінің проблемалары.
- F) «Мәдениет-қоғам» жүйесінің проблемалары.
- G) Адамзаттық мәдениет пен өнер проблемалары.
- H) Жаһандық экономика ментабиғи ресурстарпроблемалары.

28. Федеративті мемлекеттер қатарына жатады:

- A) Бразилия
- B) Франция
- C) Испания
- D) Польша
- E) Венгрия
- F) Канада
- G) Германия
- H) Катар

29. Қазақстан Республикасы Президентінің «Адам құқықтары жөніндегі уәкіл туралы» № 947 Жарлығы бекітілді:

- A) 1991 жылы 20 желтоқсанда
- B) 1994 жылы 27 желтоқсанда
- C) 1995 жылы 1 наурызда
- D) 1999 жылы 1 шілдеде
- E) 2002 жылы 19 қыркүйекте
- F) 2007 жылы 15 мамырда
- G) 2011 жылы 26 желтоқсанда
- H) 2012 жылы 30 желтоқсанда

30. Қауышу ережесімен тығыз байланысты ұғымдар:

- A) тұрақтылық
- B) адамгершілік
- C) дамушылық
- D) сабақтастық
- E) нарық
- F) мораль
- G) құқық
- H) кәсіпкерлік

ТІЛ МЕН ӘДЕБИЕТ

1. Сингармонизм заңына бағынбайтын сөзді анықтаңыз.

Су құбырмен аға береді, тек бірден үйге бармайды.

- A) Үйге.
- B) Құбырмен.
- C) Береді.
- D) Бірден.
- E) Бармайды.

2. Өздік есімдікті тіркесті табыңыз.

- A) Көркем дүние.
- B) Бірер елік.
- C) Қос қыран.
- D) Жүз шамалы.
- E) Өз баласы.

3. Салт етістікті табыңыз.

- A) Көр.
- B) Бер.
- C) Әпер.
- D) Сал.
- E) Ашулан.

4. Етістіктің рай түрін табыңыз.

Сөзімді менің айтқан білгізгейсің,

Уәде алтыс күнге түйгізгейсің.

- A) Ашық рай.
- B) Бұйрық рай.
- C) Өтініш, тілек білдіру.
- D) Шартты рай.
- E) Қалау рай.

5. Тек есімді сөз тіркестерінен тұрған қатарды анықтаңыз.

- A) Сөйлеу шеберлігі, жоғары мәдениеттілік, аудиторияны сыйлау.
- B) Жұлделі жүйрік, үйірлі жылқылар дүбірі, байқау нәтижесі.
- C) Жерұйық туралы ұғым, сөзбен күресу, әншілік өнер.
- D) Басалқы айту, жіпті күрмеу, әсем әуен.
- E) Пікірталастың түрлері, сөзге тоқтау, қарсыласына кезек беріп отыру.

6. Қажетті тыныс белгілерді табыңыз: *Уай пәле Міне ән*

- A) Үтір, сұрау белгісі, үтір, леп белгісі.
- B) Үтір, нүкте, үтір, сұрақ белгісі.
- C) Үтір, леп белгісі, үтір, леп белгісі.
- D) Үтір, нүкте, леп және сұрау белгісі.

Е) Үтір, үтір, леп белгісі, леп белгісі.

7. Мақсат бағыныңқы сөйлемді көрсетіңіз.

А) Мен жайлауға ертең барамын.

В) Қарақоға көз ұшында көрінгенмен, біздің ауылдан екі-үш шақырым шамасы бар.

С) Ол жаңалық ашпақ болып, қыруар жұмыс істеп жатыр.

Д) Ойлай берсең ой деген не қызыққа келер кез.

Е) Қыс.

8. Тыныс белгісі қате қойылған оқшау сөзді белгілеңіз.

А) Менің ойлаған ойымның үстінен түстің, Ботагөз.

В) Қарағым, жол болсын!

С) Барсың ба, қарағым?

Д) Әрине кетпейді балам!

Е) Көке, бұл кісілерді мен апарып келейін.

9. Тыныс белгілерін қойыңыз.

– Пәлі, *Шыңғыстың бөктері тегіс көктепті-ау деп, айналаға көз жіберіп келе жатты.*

А) Леп белгісі.

В) Леп белгісі, сызықша.

С) Тырнақша, үтір.

Д) Үтір, сызықша.

Е) Сұрау белгісі, сызықша.

10. «*Би һәм билік туралы*» мақаланың авторын табыңыз.

А) Цицерон.

В) Бабыр.

С) Ш.Құдайбердіұлы.

Д) А.Байтұрсынов.

Е) Ж.Аймауытов.

11. Ғылымға берілудің, ғалым болудың жолдары айтылған Абайдың өлеңін табыңыз.

А) «Кел, балалар, оқылық».

В) «Өнер-білім бар жұрттар».

С) «Ғылым таппай мақтанба».

Д) «Шәкірт ойы».

Е) «Қазақ қалпы».

12. Тоқсанның құлдың бастығы, Қобыланды батырды баулыған ерді белгілеңіз.

А) Естеміс

В) Тоқтарбай

С) Қызыл ер

Д) Ер Қазан

Е) Қараман

13. Тайшық хан алдап, қолға түсіретін батырды табыңыз.

А) Құламерген.

В) Қарадөң.

С) Тарғын.

Д) Қобыланды.

Е) Алпамыс.

14. *Қинамайды абақтыға жапқаны,*

Қиын емес дарға асқаны, атқаны.

Маған ауыр осылардың бәрінен

Өз аулымның иттері үріп, қапқаны, - деген үзіндінің авторын анықтаңыз.

- A) А.Байтұрсынов.
- B) А.Құнанбаев.
- C) Ш.Құдайбердиев.
- D) С.Торайғыров.
- E) М.Дулатов.

15. Ақжүністің мінезінің көп қыры қай сәтте байқалатындығын анықтаңыз.

- A) Анасына айтқан сырғында.
- B) Сыпыра жырауға айтқан сөзінде.
- C) Әкесіне айтқан сөзінде.
- D) Қартқожаққа айтқан монологында.
- E) Тарғынмен сөйлескенде.

16. *Өтірік болса, сақалым жұлынсын,*

Қыз астындағы тырнадай.

Бәрін де осының көріп келдім,

Асыңды ашы ұрламай, – деген жолдарды кім айтқандығын табыңыз.

- A) Қожанасыр.
- B) Жиренше.
- C) Асан қайғы.
- D) Алдар Көсе.
- E) Ер Төстік.

17. Асан қайғы Қазақ хандығы құрылғанда кім болғанын белгілеңіз.

- A) Мемлекет ұраншысы.
- B) Уәзір.
- C) Шешен.
- D) Би.
- E) Мемлекет басшысы.

18. "Сұлу - сұлу емес, сүйген - сұлу", - деген жолдағы көркемдік тәсілді белгілеңіз.

- A) Инверсия.
- B) Аллитерация.
- C) Фигура.
- D) Арнау.
- E) Ассонанс.

19. Әбдіжәміл Нұрпейісовтің «Қан мен тер» трилогиясындағы бас кейіпкердің бірін белгілеңіз.

- A) Әзім.
- B) Ақбала.
- C) Бәкизат.
- D) Ерасыл.
- E) Жәдігер.

20. Ж.Молдағалиевтің алғашқы жырларында қандай тақырыптар жырланғандығын көрсетіңіз.

- A) Жеңіске деген сенім.
- B) Сөз өнері.
- C) Білім, ғылым.
- D) Егіншілік, аңшылық.

Е) Экология мәселесі.

21. Сөз аралығындағы ілгерінді ықпалды белгілеңіз:

- A) шолақ еді
- B) дүниеқор
- C) оң қол
- D) жылы қора
- E) қара ала сиыр
- F) бес жыл
- G) ары қарай
- H) жүз жол

22. Ашық-бітеу буынды сөздерді анықтаңыз:

- A) Орда, ауыр
- B) Ұлдар, рұқсат
- C) Орақ, тағам
- D) Индет, доп
- E) Отыз, рахат
- F) Алтын, Еуропа
- G) Жұмбақтас, ортасында
- H) Қалам, жаман

23. Өзгелік етіс жұрнағы бар сөйлемді анықтаңыз:

- A) Олар жер қазысты.
- B) Марат шапшаң киінді.
- C) Сен оған Астана қаласын көрсет.
- D) Алуан-алуан ойлар, кесек-кесек ұшқыр сөздер айтылды.
- E) Олар телефон арқылы сөйлесті.
- F) Мен жуындым.
- G) Ініңнің сабағын оқыт.
- H) Ол досына конспект жаздырғызды.

24. Еліктеу сөзден болып тұрған күрделі баяндауышты белгілеңіз:

- A) Есік тарс-тұрс етті.
- B) Қанаттары елбеңдеген сұр жапалақ кеңк-кеңк етіп, төбеден қайта-қайта түнеріп өтті.
- C) Мен бір тарсыл естідім.
- D) Тасыр-тұсыр дауыстан селк етіп, орнынан атып тұрды.
- E) Ол тарс-тұрс ете қалған дауысты естіді.
- F) Шыңдаған ақ орақтар күнге шағылысып, жарқ-жұрқ етті.
- G) Ол есікті тарс жапты.
- H) Ол аяқ астынан шақ-шақ еткен көп дауыстардан сескене қалды.

25. Бастауыш пен баяндауыш арасына сызықша қойылуға тиісті сөйлемді табыңыз:

- A) Бес жерде бес жиырма бес.
- B) Нағашылық, құрбылық, татулық бәрі бір жерден шыққан соң, үшеуі жандай дос-ты.
- C) Әбен мен Әбді және Мұқа, Дәрмен төртеуі ер қайратына бекінген күйде қолдарына бір-бір қару ұстай алысты.
- D) Күн ыстық.
- E) Бөрік адамға көрік.
- F) Біздің ауыл эне.
- G) Дала тап-таза.

Н) Пысықтау оқу анасы.

26. Тұрмыс-салт жырларынтабыңыз:

- A) Бата-тілек
- B) Аңыз
- C) Батырлар жыры
- D) Мақал-мәтелдер
- E) Ертегілер
- F) Тұсаукесер жыры
- G) Наурыз жыры
- H) Жұмбақтар

27. *Менің пірім – Сүйінбай,*

Сөз сөйлемен сыйынбай.

Сырлы, сұлу сөздері, –

Маған тартқан сыйындай! – деген өлең жолдары ақынның қай

туындысынан алынған?

- A) «Зілді бұйрық»
- B) «Жаныс ақынға»
- C) «Өстепкеде»
- D) «Бесік жыры»
- E) «Шағым»
- F) «Туған елім»
- G) «Сәт сайланарда»
- H) «Сұраншы батыр» дастаны

28. М.Дулатовтың «Бақытсыз Жамал» романынындағы Жамалдың анасының атын табыңыз:

- A) Салима
- B) Шолпан
- C) Күнікей
- D) Қалампыр
- E) Пүліш
- F) Зылиха
- G) Бағила
- H) Мақпал

29. *«Оған дейінгі көрген, оқыған әдебиетімнің бәрін Абай кітабы жоққа шығарғандай болды. Ойым ояна бастады. Қанбай, қайта-қайта оқи беретін болдым. Өзімде біртүрлі сергектік, сілкініс болды, жүрегім де жаңалық сезгендей»,* – деп «Қысқаша өмірбаянында» жазған ақынды табыңыз:

- A) С.Сейфуллин
- B) С.Көбеев
- C) А.Байтұрсынов
- D) М.Жұмабаев
- E) М.Дулатов
- F) С.Торайғыров
- G) Ж.Аймауытов
- H) І.Жансүгіров

30. Дүние жүзіне танымал болған Шығанақ Берсиев өмірі жайлы кім роман жазды?

- A) X.Есенжанов

- B) Ғ.Мүсірепов
- C) Ғ.Мұстафин
- D) С.Мұқанов
- E) М.Иманжанов
- F) Ә.Тәжібаев
- G) Ә.Шәріпов
- H) М.Әуезов

АҒЫЛШЫН ТІЛІ

1. Берілген әріптерден дұрыс құралған сөз табыңыз. *z, a, r, d, z, i, l, b.*
 - A) zibldarz.
 - B) blizzard.
 - C) zlibzard.
 - D) dirzzabl.
 - E) lizzbard.
2. "Task" сөзінің синонимы:
 - A) Aim.
 - B) Rule.
 - C) Trade.
 - D) Knowledge.
 - E) Mark.
3. Сөйлемді аяқтаңыз: *The sun shines*
 - A) bright.
 - B) usual.
 - C) correct.
 - D) brightly.
 - E) correctly.
4. Мағынасы ұқсас мақалды таңдаңыз: *Бейнет түбі - зейнет.*
 - A) Care killed the cat.
 - B) Every dog has its day.
 - C) Business before pleasure.
 - D) Custom is a second nature.
 - E) Better late than never.
5. Етістікті аударыңыз. *Жарқырау*
 - A) bright
 - B) change
 - C) blow
 - D) shine
 - E) light
6. Артикльдердің дұрыс вариантын табыңыз:
The restaurant was ... tall building made of ... glass and ... stone.
 - A) a | the | a.
 - B) a | ... |
 - C) ... | ... |
 - D) a | a | a.
 - E) the | the | the.
7. Дұрыс предлогты таңдаңыз: *He is interested ... collecting stamps.*
 - A) in
 - B) at

- C) for
D) with
E) of
8. Күрделі зат есімдерді құрастыр. *black*
A) yard
B) ground
C) board
D) ducker
E) maker
9. Сан есімді оқыңыз: \$ 10.00
A) Ten dollar.
B) A ten dollars.
C) Ten dollars.
D) A ten dollar.
E) Ten dollars and zero.
10. Сан есімнің дұрыс оқылу нұсқасын табыңыз: «255»
A) Two hundred fifty-fifth.
B) Two hundreds and fifty-five.
C) Two hundred and fifty-five.
D) Two hundred fifty-five.
E) Two hundreds fifty-five.
11. Істің нәтижесін білдіретін жұрнақты сөз:
A) Reader.
B) Easily.
C) Writer.
D) Helpless.
E) Organization.
12. Сөйлемді толықтырыңыз: ... *aunt lives in ... town*.
A) My | our.
B) Our | hers.
C) Hers | theirs.
D) Theirs | my.
E) Mine | our.
13. Жауаптың дұрыс нұсқасын таңдаңыз: *We don't need ___ bread*
A) many
B) few
C) a
D) some
E) any
14. ""Fruit"" немесе ""fruits"": қай сөйлемде дұрыс қолданылған?
A) Would you like fruits or cheese?
B) Do you prefer fresh or tinned fruit?
C) Bananas are fruits, potatoes are not.
D) We need to buy fruits and vegetables.
E) Many fruit taste sweet: pears, peaches and others.
15. Ілік септігіндегі зат есімді табыңыз:
A) He's my favourite writer.
B) The boy's reading a book on the sofa.
C) The boy's written with his both hands.

- D) She's read this book just now.
E) Jack's clothes are too big for him.

16. Етістіктің дұрыс нұсқасын таңдаңыз: *If you had seen the film, you ... it.*

- A) Will enjoy.
B) Would enjoy.
C) Would have enjoyed.
D) Have enjoyed.
E) Enjoy.

17. Төмендегі сөйлемге сәйкес болымсыздық сөйлемді табыңыз:

He used to live in Astana.

- A) He didn't used to live in Astana.
B) He not to use to live in Astana.
C) He didn't use to live in Astana.
D) He didn't use live in Astana.
E) He used not live in Astana.

18. Дұрыс нұсқасын таңдаңыз:

I gave the letter to the woman _____ at the window.

- A) sat
B) sitting
C) to sitting
D) having sat
E) sit

19. Жауаптың дұрыс вариантын таңдаңыз:

What city of the USA is called "The city of the Yellow Devil"?

- A) San Francisco
B) Lincoln
C) New York
D) Atlanta
E) Washington

20. Мәтінді оқып, сұраққа жауап беріңіз:

The majority of the British population live in small houses built close together. A typical house of this kind is built with two floors.

The front door, which faces the street, opens into a hall with two rooms, one on each side of the hall. One of them is the dining-room, the other is the sitting-room.

The rooms upstairs are bedrooms. They are often small.

Often the dining-room is the most comfortable room in the house and the one that is used all the time.

Very many houses of this type were built in the 19th and early 20th centuries.

Today the land on which they stand has become very valuable so the houses are very expensive.

Where do the majority of the British people live in?

- A) In big houses.
B) In small houses.
C) In comfortable flats.
D) In the country.
E) In small towns.

21. Белгілінген сөйлемдегі етістік түрлерінің шағын және етісін анықтаңыз:

We can't go along this street. Because it's being repaired.

- A) Present Indefinite Active

- B) Participle 2
- C) Past Indefinite Active
- D) Present Continuous Passive.
- E) Future Continuous
- F) Gerund
- G) Present Participle Passive
- H) Present Continuous

22. «*Restarant*» сөзінде қалып қойған сөз:

- A) t
- B) u
- C) s
- D) e
- E) r
- F) h
- G) y
- H) c

23. Сөйлемнің аудармасын табыңыз: *I often get letters from my friends.*

- A) Мен досыма жиі барамын.
- B) Мен жолдастарыма хат жіберемін.
- C) Мен достарыммен хат алмасып тұрамын.
- D) Мен туыстарыма жиі хат жіберіп тұрамын.
- E) Мен ешкімге хат жазбаймын.
- F) Мен туыстарымнан жиі хат алып тұрамын.
- G) Мен достарымнан жиі хат алып тұрамын.
- H) Мен жолдастарыма жиі хат жіберемін.

24. *In* демеулігі дұрыс тұрған сөйлемді табыңыз:

- A) Let's go in the cinema.
- B) In last summer we spent in our grandparents'
- C) I have never been in Rome.
- D) They have long holidays in the summer.
- E) I was born in Astana.
- F) We arrived in hotel in 3 a.m.
- G) She isn't in home.
- H) He will arrive in an hour.

25. Күрделі толықтауыштың дұрыс нұсқасын табыңыз:

I didn't ask you ... for the meal.

- A) to be paid
- B) is paid
- C) to paid
- D) was paid
- E) to pay
- F) paid
- G) to have been paid
- H) were paid

26. Сұрау есімдігінің дұрыс нұсқаларын таңдаңыз: ... *did you get here so fast.*

- A) Where
- B) Why
- C) How
- D) Which

- E) Whose
- F) How many
- G) What
- H) Who

27. Сөйлемді толықтырыңыз: *There ... any bread at home.*

- A) weren't
- B) isn't
- C) was
- D) wasn't
- E) is
- F) are
- G) aren't
- H) has

28. Дұрыс есімдікті таңдаңыз: *They are looking at...*

- A) them
- B) you
- C) us
- D) yours
- E) ours
- F) our
- G) we
- H) theirs

29. «*To be going to*» құрылымындағы дұрыс нұсқасын таңдаңыз:

- A) They are going to bank at the moment.
- B) I am buying a car now.
- C) I am going to buy a car.
- D) I am liking holidays.
- E) He lies about going abroad.
- F) My parents going to Ankara.
- G) They are going to the bank next week.
- H) Samat is going to study abroad.

30. Етістіктің дұрыс формасын ескеріңіз: *His hobby is... the mountains.*

- A) having climbing
- B) to climbing
- C) climbing
- D) to be climbed
- E) having climbed
- F) have climbed
- G) to climb
- H) to be climbing